

Kommunstyrelsen

Plan för suicidprevention 2023-2027

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Plan för suicidprevention 2023–2027 antas och gäller från och med den 1 juli 2023.

Ärendebeskrivning

Förslag till Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret och suicidpreventivsamordnare på vård- och omsorgsförvaltningen. Under arbetets gång har suicidpreventionsamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Remissynpunkter

Planen har remitterats till samtliga nämnder (med undantag av valnämnden och överförmyndarnämnden), bolagsstyrelser, Jämställdhetsberedningen, Kommunala rådet för funktionsrättsfrågor och Kommunala pensionärsrådet. De synpunkter som kommit in har sammanställts och kommenterats av kommunledningskontoret i separat bilaga. Planen har justerats utifrån de synpunkter som kommit in. De

ändringar som gjorts handlar främst om begreppsjusteringar, omformulering av text och förtydliganden.

Finansiering

Insatserna som beskrivs i Plan för suicidprevention finansieras inom ram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Suicid är ett folkhälsoproblem som förutom förlust av människoliv innebär ett omfattande lidande för den som tar sitt liv, liksom för närstående och andra berörda. Suicid representerar inte bara en individuell tragedi utan är också en förlust för samhället.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tommy Malm
Kommundirektör

Anna Giotas Sandquist
Direktör social hållbarhet

Beslutet skickas till:

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasienämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och räddningstjänstnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Torshälla stads nämnd
Vård- och omsorgsnämnden
Överförmyndarnämnden Eskilstuna Strängnäs
Eskilstuna Kommunföretag AB
Jämställdhetsberedningen
Kommunala rådet för funktionsrättsfrågor
Kommunala pensionärsrådet

STYRDOKUMENT

Plan för suicidprevention 2023-2027

Beslutad när	2023-06-20--21
Beslutad av	Kommunfullmäktige
Diarienummer	KSKF/2022:231
Ersätter	
Gäller för	Samtliga nämnder exklusive valnämnden samt bolag som ingår i Eskilstuna kommunföretag AB
Gäller fr o m	2023-07-01
Gäller t o m	2027-12-31
Dokumentansvarig	Direktör för social hållbarhet
Uppföljning	Suicidpreventionsamordnare, tillsammans med utsedda nyckelpersoner, följer årligen upp målen i planen och rapporterar till ansvarig direktör.

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade. Om det ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska det beslutas av kommunfullmäktige i annat fall av berörd nämnd.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer samt vara tidsbegränsad. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige i annat fall av berörd nämnd.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer kan vara tidsbegränsade eller ej tidsbegränsade. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Inledning

I Eskilstuna är det i genomsnitt 17 personer per år som tar sitt liv.

Den nationella statistiken visar att suicidtalerna minskar i den totala befolkningen i Sverige men att de tenderar att öka bland unga personer. Trots att suicidtalerna minskar så är det ändå ca 4 personer varje dag i Sverige, som tar sina liv. Antalet döda på grund av suicid är sju gånger så många som i trafiken.

En suicidhandling innebär inte enbart ett lidande för den suicidnära personen utan också för dennes familj, vänner, bekanta, släktingar och kollegor. I Sverige försöker ungefär 7580 personer att ta sitt liv varje år. Det innebär att varje år drabbas mellan 10 000 och 15 000 anhöriga i Sverige av förlust genom suicid. Efterlevande är en riskgrupp för suicid och därmed en särskilt viktig grupp att uppmärksamma i det suicidpreventiva arbetet¹.

Suicid förekommer i alla samhällsklasser, åldrar och kön och är den vanligaste dödsorsaken hos män i medelåldern och den näst vanligaste hos yngre kvinnor. Suicidhandlingar är den yttersta konsekvensen av ett stort lidande som kan ha orsakats av svår sjukdom, vilken kan vara såväl psykisk som fysisk. Lidandet kan vara orsakat av olika trauman eller andra drabbande livshändelser.

Forskning visar att det går att förebygga suicidhandlingar². Eftersom en komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar, kräver suicidprevention en bred ansats. Tillsammans kan vi göra skillnad och rädda liv.

Bakgrund

Det suicidpreventiva arbetet är en del i arbetet för en hållbar värld inom ramen för Agenda 2030. Flera av målen i Agenda 2030 har direkt påverkan, exempelvis mål 3 om god hälsa och välbefinnande samt mål 10 om minskad ojämlikhet. Samtliga mål kan påverka hälsan direkt eller indirekt och i sin tur även suicid.

Regeringen har som vision att ingen flicka, pojke, kvinna eller man ska behöva ta sitt liv, att ingen bör hamna i en så utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara suicid.

Det nationella handlingsprogram som antogs av riksdagen 2008 innehåller nio strategiska åtgärdsområden för att minska suicid:

- Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

¹ [Stöd till efterlevande - suicidprevention.se \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/stod-och-utvardering/insatser-och-utvardering/insatser-och-utvardering/insatser-och-utvardering/stod-och-utvardering)

² [Insatser | RESPI](#)

- Minska alkoholkonsumtion i befolkningen och i högriskgrupper för suicid
- Minska tillgängligheten till medel och metoder för suicid
- Se suicid som psykologiska misstag
- Förbättra de medicinska, psykologiska och psykosociala insatserna
- Sprid kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid
- Höj kompetensen hos nyckelpersoner
- Gör händelseanalyser efter suicid
- Stöd frivilligorganisationer

Det finns tidigare fattade beslut som bör ses som relevanta i Eskilstuna kommuns suicidpreventiva arbete. De styrande dokumenten har direkt eller indirekt koppling till de strategiska åtgärdsområdena i det Nationella handlingsprogrammet.

- Plan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2022–2025
- Plan mot mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck
- Plan för trygghet och inkludering 2018–2023
- Policy för jämlik hälsa
- Plan för jämställdhet
- Plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak (ANDT)

Nationell och lokal lägesbeskrivning

Nationell statistik visar att under 2021 dog 1 226 personer av säkert fastställda suicid i Sverige. Av dessa var 873 män och 353 kvinnor och 11 var barn under 15 år. Ytterligare 279 fall registrerades där det fanns misstanke om suicid men där avsikten inte kunnat styrkas. I åldersgruppen 10–19 år är vart fjärde dödsfall suicid³.

Det högsta suicidtalet, det vill säga antal suicid per 100 000 invånare, är bland män 85 år eller äldre och det lägsta suicidtalet är bland kvinnor 15–29 år. Bland barn och unga under 18 år är det ungefär lika många flickor som pojkar som dör i suicid⁴.

³ [Suicid bland barn i Sverige \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/omsorg-och-halsa/ohalsa/ohalsa-och-ohalsorisk/suicid/suicid-bland-barn-i-sverige)

⁴ [Statistik om suicid — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/omsorg-och-halsa/ohalsa/ohalsa-och-ohalsorisk/suicid/statistik-om-suicid)

Tabellen visar antal suicid uppdelat på kön och ålder 2021.

Åldersgrupp	Antal män	Antal män/100 000	Antal kvinnor	Antal kvinnor/100 000
15–29 år	174	17.91	63	7.03
30–44 år	184	17.48	79	7.88
45–64 år	281	21.78	113	8.96
65–84 år	187	21.13	76	7.98
85+ år	43	44.53	15	8.87

Källa: Folkhälsomyndigheten

Under perioden 2010–2021 tog 205 personer sina liv i Eskilstuna, ca 17 personer per år i åldern 15 år och uppåt.

Fördelning över olika åldersgrupper:

Åldersgrupp	Totalt antal suicid	Genomsnittligt antal invånare
15–24 år	25	12 745
25–44 år	57	25 682
45–64 år	73	25 437
65+ år	50	20 494

Mellan 1980–2020 kan man konstatera att suicidtalet sjunkit, men det noteras tendenser för stagnation. Den grupp som inte visar på någon signifikant minskning är unga 15–24 år, där ser man en ökning eller stagnation. Åldersgruppen 25–44 år visar på ett ökat suicidtal de senaste 20 åren.

Det beräknas att siffran för suicidförsök är 10 gånger högre än fullbordade suicid. Det är fler kvinnor än män som blir inlagda på sjukhus till följd av suicidförsök, flickor och kvinnor under 25 år⁵ är de som vårdas oftast. I åldersgruppen 85 år och äldre är det fler män än kvinnor som får vård till följd av suicidförsök.

De flesta suicid i Sverige sker genom hängning, förgiftning och skjutning. Andra metoder som förekommer i mindre utsträckning är exempelvis hopp från hög höjd och hopp framför rörligt föremål. Årligen sker cirka 130

⁵ [Självordsförsök i Sverige | Karolinska Institutet](#)

suicid inom det svenska transportsystemet, de flesta inom järnväg och tunnelbana⁶. Val av metod skiljer något mellan kvinnor och män.

Definitioner

I facklitteratur har ordet självmord alltmer kommit att ersättas av termen suicid. Orden används synonymt, ofta används båda termerna omväxlande i en och samma text. Vissa föredrar ordet suicid eftersom självmord kan leda tankarna till mord och kriminella handlingar, medan andra anser suicid vara ett alltför kliniskt och avståndstagande begrepp⁷.

Detta dokument använder båda begreppen synonymt.

Suicidförsök	Livshotande eller skenbart livshotande beteende i avsikt att sätta sitt liv på spel eller göra intryck av en sådan avsikt som inte leder till döden.
Suicidprevention	Exempelvis utbildning, informationsinsatser, metodutveckling, begränsning i miljö, efterlevandestöd för att förhindra och minska antalet suicidförsök och suicid.
Efterlevande	Exempelvis partner, förälder, barn, barnbarn, sammanboende, släkt, vän, kollega eller granne
Anhörig	Någon som på något sätt har en relation till den person det berör. Exempelvis partner, förälder, barn, barnbarn, sammanboende, vän, kollega eller granne.

Eskilstuna kommun har fattat beslut om att arbeta med jämställdhetsintegrering vilket bland annat innebär att benämna flickor och pojkar, kvinnor och män för att synliggöra de strukturella skillnader som finns utifrån kön. Grupperna flickor och pojkar, kvinnor och män, är dock inte enhetliga och det är viktigt att även uppmärksamma andra maktordningar som samverkar med kön, ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck.

⁶ [Statistik om suicid — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

⁷ Sveriges kommuner och landsting; 2019: Förebygga suicid i fysisk miljö; Ett inspirationsmaterial för kommunernas arbete

Suicidprevention

För att effektivt förebygga suicid krävs en bred samverkan mellan regering och riksdag, myndigheter, kommuner och regioner, universitetet och högskolor, frivilligorganisationer och anhöriga. Alla har vi en viktig gemensam uppgift i att arbeta för att färre människor i framtiden tar sina liv. Folkhälsomyndigheten (FoHM) fick år 2015 uppdraget att samordna arbetet med suicidprevention på nationell nivå. Uppdraget fokuserar på att det förebyggande arbetet ska bedrivas enligt bästa tillgängliga kunskap och evidens.

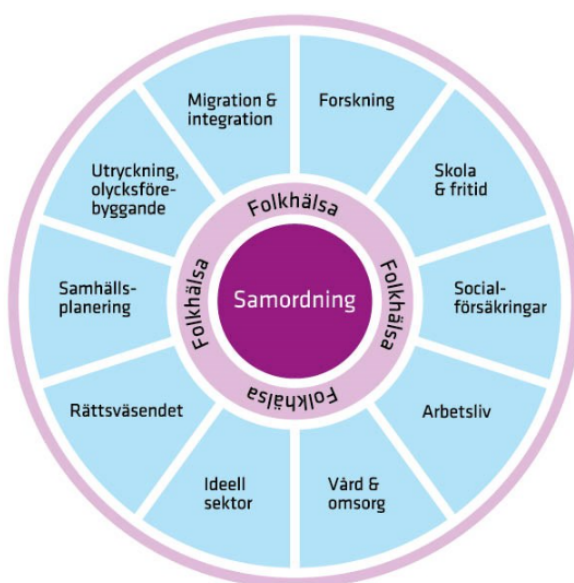

Bild som beskriver den nationella samordningen inom suicidprevention

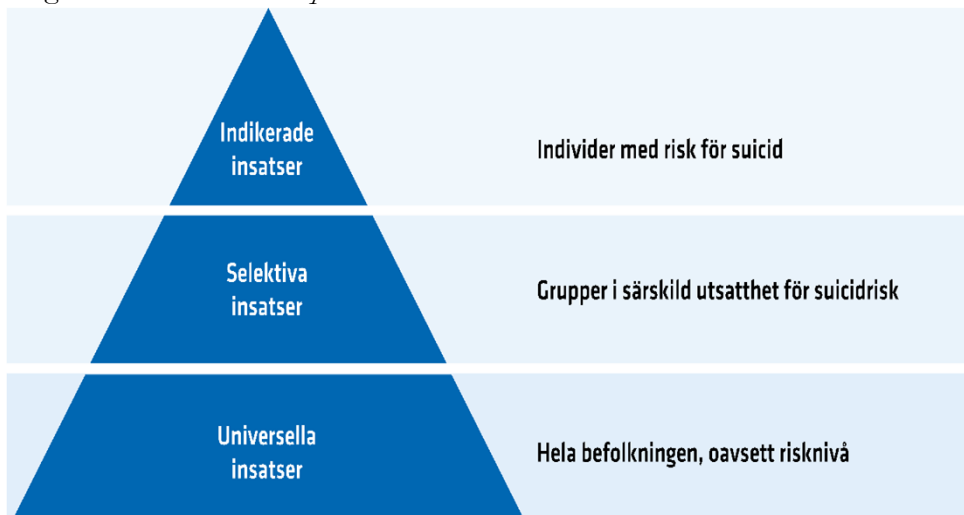
Källa: Folkhälsomyndigheten

Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP), Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) och Folkhälsomyndigheten (FHM) har i olika genomgångar av vetenskaplig litteratur påvisat att olika typer av insatser minskar utfall av suicid, suicidförsök och/eller suicidtankar. Suicidpreventiva insatser som består av flera olika delar har större chans att nå resultat under förutsättning att komponenterna väljs utifrån dokumenterad evidens och genomförbarhet i aktuell kontext⁸.

⁸ [Suicidpreventiva insatser med multipla komponenter | RESPI](#)

Det suicidförebyggande arbetet behöver finnas på olika nivåer och arenor och kombinera insatser till individer och hela befolkningen. Insatserna kan delas in i tre nivåer:

Figur: Tre nivåer av suicidprevention

Universella insatser riktar sig till hela befolkningen oavsett risknivå och syftar till att öka kunskap och minska stigma, samt att stärka personer innan lidande uppstår.

Selektiva insatser riktar sig till grupper som är mer utsatta för suicidrisk och kan exempelvis syfta till tidig upptäckt.

Indikerade insatser riktar sig till individer med risk för suicid. Insatserna kan exempelvis syfta till tidig upptäckt, vård och behandling⁹.

För att uppnå effekt krävs aktiv samverkan samt samplanering av insatser.

Risk- och skyddsfaktorer

Suicid är en konsekvens av ett stort lidande och bakom suicidproblematik finns ett brett spektrum av riskfaktorer som tillsammans gör att en person hamnar i risk för suicid. De enskilt starkaste riskfaktorerna för suicid är tidigare suicidförsök och psykisk sjukdom.

En betydande andel av dem som försökt ta sina liv har i olika studier konstaterats lida av depression, ångesttillstånd eller beroendesjukdom. Somatiska tillstånd som för med sig ett betydande lidande som kan resultera i suicidhandlingar är till exempel maligna tumörsjukdomar och kronisk smärta.

⁹ [Förebyggande insatser - suicidprevention.se](http://forebyggande.insatser-suicidprevention.se) (folkhalsomyndigheten.se)

Andra riskfaktorer kan vara sociala faktorer och miljöfaktorer som kan leda till att man inte längre upplever att livet är värt att leva¹⁰. Även större livsomställningar kan vara utlösande faktorer, såsom separation, att förlora en nära anhörig, pensionering, att bli arbetslös, mobbing och kränkningar, att bli förälder, att komma ut med sexuell identitet eller könsuttryck kan bidra till att en person ser suicid som en lösning på sitt lidande.

Risikfaktorer kan i vissa fall kompenseras av skyddsfaktorer, hos både individen själv och omgivningen. Faktorer som tycks kunna skydda mot suicid är bland annat att ha goda stabila relationer, uppleva mening och sammanhang i livssituationen¹¹ och stödjande sociala nätverk. Det är också skyddande att ha en god självkänsla och tilltro till sig själv och till möjligheterna att kunna påverka och förändra den egna situationen. De flickor, pojkar, kvinnor och män som aktivt söker hjälp eller har en god problemlösningsförmåga och strategier för att hantera sin psykiska smärta är mindre benägna att ta sitt liv.

Skyddande omgivningsfaktorer kan vara god skol- och arbetsmiljö, naturen och tidigare positiva erfarenheter av vården.

¹⁰ [Om Suicid | RESPI](#)

¹¹ [Om suicidförebyggande insatser - suicidprevention.se \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Plan för suicidprevention 2023-2027

De uppsatta målen och dess prioriterade insatser ska ses i en helhet där respektive insats/aktivitet bidrar och förstärker varandra. För att uppnå denna effekt krävs aktiv samverkan och samplanering av insatser. Alla aktiviteter och insatser ska anpassas efter verksamheternas identifierade riskgrupper och planeras för utifrån jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

1. Mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention

Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid.

Målen i planen baseras på de nationella strategiska åtgärdsområdena, samt genomförd kartläggning och behovsinventering av suicidpreventivt arbete inom Eskilstuna kommun och de kommunala bolagen.

1.1 Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.

Behovet av kunskap varierar utifrån yrkesroll. En viktig faktor i det suicidpreventiva arbetet är att alla som möter kommuninvånare, medarbetare eller kollegor ska ha en grundläggande kunskap att luta sig mot. Baserat på ett multikomponent perspektiv är ökad kunskap, bemötande och identifiering av riskindivider en viktig del i ett suicidpreventivt arbete.

Prioriterade insatser för att nå målet:

- Utbilda medarbetare fortlöpande i suicidprevention, psykisk ohälsa och bemötande
- Utbilda om bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid/suicidförsök

Samordnare och nyckelpersoner för Eskilstuna kommuns suicidpreventiva arbete ges i uppdrag att samordna de prioriterade insatserna.

1.2 Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.

Ett stödjande socialt nätverk, en trygg anknytning till viktiga personer samt ett meningsfullt liv och känsla av sammanhang är viktiga skyddsfaktorer vad gäller suicid. Ett led att stärka dessa skyddsfaktorer är ökad kunskap om suicidprevention och psykisk ohälsa. Ökad kunskap är också ett led att minska stigmatisering och attityder kring suicid och psykisk ohälsa hos allmänheten.

Prioriterade insatser för att nå målet:

- Tydlig, lättillgänglig information på eskilstuna.se
- Erbjudna kommuninvånare utbildning

Samordnare och nyckelpersoner för Eskilstuna kommuns suicidpreventiva arbete ges i uppdrag att samordna de prioriterade insatserna.

1.3 Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete

Behovet av riktlinjer och rutiner varierar utifrån verksamhet. För att säkerställa trygga och säkra möten för kommuninvånare, medarbetare eller kollegor där risk för suicidförsök/suicid föreligger, krävs det ett kvalitetssäkrat suicidpreventivt arbete. I det kvalitetssäkrade suicidpreventiva arbetet ingår barnkonsekvensanalys samt händelseanalyser efter suicid/suicidförsök.

Prioriterade insatser för att nå målet:

- Ta fram koncernövergripande riktlinjer för hantering/bemötande av suicidtankar/suicid hos medarbetare
- Ta fram koncernövergripande riktlinjer för hjälp och stöd till efterlevande
- Ta fram anpassade riktlinjer och rutiner vid risk för suicid, suicidförsök och vid suicid för respektive verksamhet
- Säkerställa att det finns verksamhetsanpassade riktlinjer för hjälp och stöd till efterlevande

1.4 Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde

Behovet av insatser för att möta den komplexa problematiken som suicidprevention innebär, varierar utifrån verksamhet. Kommun-koncernen arbetar för en bred målgrupp och därmed finns förutsättningar att ha många insatser med breda ansatser. Det finns evidens för flera olika suicidpreventiva insatser. Exempelvis finns stark evidens för att skolbaserade insatser är fördelaktiga i en suicidpreventiv folkhälsoinriktad strategi då hälsan hos befolkningen har potentialen att främjas tidigt, i en kontext som når majoriteten av barn och ungdomar. Likväl finns det stark evidens för att begränsning av tillgängliga medel med vilka en person kan utföra ett suicidförsök är en preventiv strategi som har anpassats till många suicidmetoder och i olika miljöer och kontexter.

Prioriterade insatser för att nå målet

- Identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet
- Stödinsatser till efterlevande av suicid och anhörig vid suicidförsök

- Eftersträva att stärka och stödja verksamheter, organisationer och föreningar som främjar socialt liv och brytande av isolering
- Säkra den offentliga miljön
- Arbeta med hälsofrämjande och förebyggande insatser för barn- och unga
- Planera för sammanhållen vård- och stöd utifrån individens nivå
- Eftersträva att stärka och stödja samverkan mellan verksamheter, organisationer och civilsamhället relevant för det suicidpreventiva arbetet.

Ansvarsfördelning

Arbetet är ledningsstyrt vilket innebär att Eskilstuna kommuns förvaltnings- och bolagschefer ansvarar för att arbetet följer planen och har det yttersta ansvaret för att en kontinuerlig uppföljning av det suicidpreventiva arbetet genomförs.

Chefer på alla nivåer ansvarar för det suicidpreventiva arbetet i sin verksamhet. I det ingår att efterfråga och följa upp resultat.

Alla medarbetare i kommunkoncernen har ett ansvar för att våga se, fråga och agera när det finns misstanke av suicidtankar, suicidförsök och/eller suicid.

Eskilstuna kommun ska ha en utsedd suicidpreventionsamordnare med uppgift att stödja och samordna det suicidpreventiva arbetet. Suicidpreventionsamordnaren, tillsammans med utsedda nyckelpersoner, följer årligen upp målen i planen.

I syfte att effektivisera arbetet med suicidprevention ska varje förvaltning och bolag utse nyckelpersoner som har till uppgift att driva på arbetet med suicidprevention och tillsammans med suicidpreventionsamordnare söka samordningsvinster.

Samtliga förvaltningar och bolag i Eskilstuna kommun ska bryta ner de kommunövergripande målen i denna handlingsplan och omsätta dem i aktiviteter utifrån den egna verksamhetens ansvarsområden och uppdrag inklusive arbetsgivaransvaret.

Avgränsningar

Handlingsplanen avser suicidprevention och omfattar inte specifika behandlingsinsatser gällande förebyggande- och behandling av psykisk ohälsa.

Kommunstyrelsen

Sammanställning av synpunkter efter remiss av plan för suicidprevention.

Remissvaren visar att de instanser som svarat som helhet ställer sig positiva till Plan för suicidprevention 2023-2027. En del synpunkter och förslag har inkommit vilket i vissa fall resulterat i ändringar. De synpunkter som är av kommenterande eller redaktionell art redovisas inte i denna sammanställning. Flera av de synpunkter som handlar om arbetssätt och därför inte resulterat i förändring av planen kommer dock att tas till vara på i det fortsatta arbetet med suicidprevention.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Nämnden tycker det är bra att planen har en tydlig ansvarsfördelning men den kan tydliggöras ytterligare genom att ange vilka prioriterade insatser som ska genomföras av alla förvaltningar och bolag, av alla verksamheter eller endast av berörda verksamheter.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Syftet med koncernövergripande samordnare och nyckelpersoner för suicidprevention är att samordna där det är möjligt och ge stöd i förvaltningsspecifika prioriteringar och insatser.

Eskilstuna Kommunföretag AB

Eskilstuna Kommunfastigheter ABs yttrande

Eskilstuna Kommunfastigheter ställer sig positiv till Plan för suicidprevention 2023–2027. Det är en del statistik i planen som därför kan upplevas som inaktuell över tid (statistik från 2021 med plan för 2023–2027). Men å andra sidan visar siffrorna på varför frågan är så viktig för folkhälsan och varför planen behövs.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Den statistik som finns med i planen har till syfte att belysa läget vad gäller suicid och motiverar varför arbete med suicidprevention är angeläget.

Eskilstuna Energi och Miljö ABs yttrande

Inga förslag till förändringar.

Destination Eskilstuna ABs yttrande

Inga förslag till förändringar.

Eskilstuna Logistik och Etablering ABs yttrande

Ordförande och VD har i samråd enligt fastställd rutin för remisshantering tagit beslut om att ELE avstår från att svara på remissen då de ej ingår i bolagets uppdrag och prioriterade områden.

Förskolenämndens yttrande

Inga förslag till förändringar.

Gymnasienämndens yttrande

Elevehälsan ska i första hand arbeta förebyggande och hälsofrämjande men möter ibland elever med behov som kräver större behandlande insatser. Det finns behov av en förstärkt samverkan mellan skolan, BUP och psykiatri för att skapa en sammanhållen vård och ett sammanhållet stöd utifrån den enskilda elevens behov. Gymnasienämnden efterfrågar därför att planen tydliggör och förstärker skrivningar kring vikten av en välfungerande samverkan och insatser som förstärker och utvecklar samverkan med aktörer även utanför kommunens verksamheter.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Vikten av en välfungerande samverkan och insatser som förstärker och utvecklar samverkan med aktörer även utanför kommunens verksamheter har tydliggjorts under prioriterade insatser för mål 4 i planen.

Jämställdhetsberedningens yttrande

Inga förslag till förändringar.

Kommunala pensionärsrådets yttrande

Inga förslag till förändringar.

Kultur- och fritidsförvaltningens yttrande

Under rubriken ”Bakgrund” radas de nationella åtgärdsområdena för att minska suicid upp. Dessa åtgärdsområden är klart meningsfulla eftersom planen ska syfta till att möta dem, för att i sin tur minska suicid. Åtgärdsområdena förklaras inte mer än i punktform, vilket kultur- och fritidsförvaltningen anser är en brist. För att planen ska ge förvaltningar och bolag förutsättningar att prioritera rätt insatser för att nå målen i planen, så bedömer kultur- och fritidsförvaltningen att dessa åtgärdsområden behöver ges mer utrymme och mer innehåll.

Kommunledningskontorets synpunkter;

De nationella åtgärdsområdena står kvar i punktform i planen men är möjliga att använda i arbetet med suicidprevention till exempel när förvaltningarna och bolagen ska formulera insatser för suicidprevention utifrån respektive verksamhetsområde.

Kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar att bilden över Folkhälsomyndighetens samordningsuppdrag inte ger planen något vidare innehåll så länge figuren står okommenterad. Hur den samordningen påverkar arbetet för suicidprevention och hur samordningen stödjer en plan på kommunal nivå behöver läggas till för att bilden ska tillföra planen något. Alternativt kan bilden tas bort, om Folkhälsomyndighetens samordningsuppdrag inte påverkar en plan på kommunal nivå i särskilt stor utsträckning.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Bilden på Folkhälsomyndighetens samordningsuppdrag har flyttats till avsnittet suicidprevention i syfte synliggöra att suicidpreventiva insatser som består av flera olika delar har större chans att nå resultat.

Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att avvägningen som är gjord i presentationen av statistiken, innebär att planen saknar en analys som skulle ge mer tydlighet i varför siffrorna ser ut om de gör och hur komplex problematik kan förstås. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att planen i högre utsträckning behöver finna sätt att redogöra för komplexiteten som försvårar presentationen av statistik, snarare än att försöka förenkla den.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Avsnittet om statistik är delvis omarbetat i syfte att förtydliga.

Under samma rubrik så återfinns ett stycke som handlar om medel och metoder för suicid. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att innehållet så som det presenteras, inte tillför något till en kommunövergripande plan för suicidprevention. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att innehållet i det avsnittet bör flyttas till avsnittet om risk och skyddsfaktorer. Vidare anser kultur- och fritidsförvaltningen att innehållet om medel och metoder inte behöver redovisa i detalj vem som använt vad för att avsluta sitt liv. Innehållet bör snarare utgå från kunskap om de livsvillkor som människor lever med och vilka risker i frågan om tillgänglighet till medel och metoder för suicid som därmed blir aktuella att hantera och minska inom olika verksamheter.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Avsnittet om medel och metoder för suicid har omarbetats. I avsnittet om skyddsfaktorer har ett tillägg gjorts om att skyddande omgivningsfaktorer kan vara god skol- och arbetsmiljö, naturen och tidigare positiva erfarenheter av vården.

För att planen ska hjälpa förvaltningar och bolag att minska suicid genom att hantera risker och riskgrupper så anser kultur- och fritidsförvaltningen att planen behöver ange vilka dessa högriskgrupper för suicid är. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att ett sådant avsnitt är nödvändigt för att säkerställa att förvaltningarna och bolagen inte missar grupper av barn, unga, vuxna och äldre som behöver identifieras och ges utrymme och insatser.

Kommunledningskontorets synpunkter;

I planen nämns de enskilt starkaste riskfaktorerna för suicid som är tidigare suicidförsök och psykisk sjukdom. I övrigt nämns i planen att riskgrupper ska identifieras av respektive förvaltning med stöd av suicidsamordnare och nyckelpersoner för suicidprevention.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser särskilt att gruppen barn och unga behöver ges plats i planen, av flera anledningar. Enligt Karolinska institutet är suicid den vanligaste dödsorsaken bland unga 15-24 år. Folkhälsomyndigheten anger i sina analyser att det är i gruppen unga och specifikt unga vuxna, som en ökning av suicid fortfarande sker. Det här är angelägen kunskapshöjande information som kultur- och fritidsförvaltningen anser behöver anges i planen.

Kommunledningskontorets kommentar;

Dessa perspektiv finns med i planen och har stärkts i avsnittet om nationell och lokal lägesbeskrivning.

Planen behöver ange att det suicidpreventiva arbetet för barn och unga behöver omfatta det stora antal suicidförsök som unga flickor och pojkar står för varje år. Det är av stor vikt att verksamheter som möter barn och unga har ett suicidpreventivt arbete som också innehåller tydliga rutiner för krishantering för att hantera varje suicidförsök.

Kommunledningskontorets kommentar;

Att motverka suicidförsök är en viktig del av det suicidpreventiva arbetet och har förstärkts i målen för planen.

Barn och unga utgör också en högriskgrupp eftersom inte bara deras egna livsvillkor påverkar deras psykiska hälsa och suicidrisk, utan de är också beroende av och påverkas i hög uträkning av sina föräldrars livsvillkor. Barn som efterlevande vid föräldrars suicid är av BRIS definierad som en särskilt utsatt grupp, som alla verksamheter som möter barn och unga kan möta.

Kommunledningskontorets kommentar;

Skrivning om barnkonsekvensanalys är tillagd under mål i planen.

Folkhälsomyndigheten har i sina rapporter konstaterat att unga transpersoner är mer utsatta än andra för både suicidalitet och självsador. Frågan om kön och könsöverskridande identitet och uttryck behöver synliggöras tydligare genom att benämna den extra utsatthet som unga transpersoner upplever. Alla verksamheter som möter barn och unga behöver adressera unga transpersoner som riskgrupp och anta insatser som stärker deras livsvillkor.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Under avsnittet definitioner finns skrivning en om vikten av att uppmärksamma andra maktordningar som samverkar med kön tex ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck.

Mål 1 Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention. Det anges att alla medarbetare ska utbildas i suicidprevention, psykisk ohälsa och bemötande samt i bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid. Bemötande av anhöriga och närstående är också viktigt efter suicidförsök, vilket bör framgå.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Bemötande av anhöriga och närstående är tillagt under målen.

Insatser för att bryta stigmatiseringen finns med i målområde 2, med fokus på allmänheten. Eftersom stigmatiseringen också drabbar medarbetare inom kommunen så behöver insatser för att minska stigmatiseringen också finnas med som insats under målområde 1 som riktar sig till medarbetare.

Kommunledningskontorets synpunkter;

De kunskapshöjande insatserna som riktar sig till medarbetare syftar bland annat till att minska stigmatiseringen kring suicid.

Det tydliggörs att händelseanalyser ska göras efter suicid. Här menar kultur- och fritidsförvaltningen att det även ska göras vid suicidförsök, eftersom den som tidigare gjort ett suicidförsök är extra utsatt för risken för suicid.

Kultur- och fritidsförvaltningen menar också att det alltid ska genomföras en barnkonsekvensanalys i dessa händelseanalyser för suicid och suicidförsök, så att barn och unga ges särskilt utrymme och insatser för att förhindra vidare ökad risk för suicid, suicidförsök eller suicidhandlingar.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Planen har förtydligats med att händelseanalys ska ske även vid suicidförsök samt att barnkonsekvensanalyser ska genomföras.

Det framgår vidare att det är fyra prioriterade insatser som ska genomföras, där kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar att de två första riktar sig till kommunen som verksamhet och att de två sista riktar sig till kommunen som arbetsgivare. I de två senare ska dessutom riktlinjerna vara koncernövergripande. Här är det kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen tydligare behöver särskilja dessa insatser.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Ordningen på de prioriterade insatserna är ändrad för att tydliggöra vad som är koncernövergripande och vad förvaltningarna bör komplettera med.

Mål 4. Planen anger en lista på insatser som ska genomföras av alla förvaltningar och bolag. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att flera av dessa insatser behöver samordnas, för att både möta förvaltningarnas och bolagens behov av just samordning och även målen i det nationella handlingsprogrammet.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Planen är uppdaterade med skrivningar om vikten av samverkan.

Miljö- och räddningstjänstförvaltningens remissvar

Det övergripande målet om att minska antalet suicid kan från miljö- och räddningstjänstnämndens sida ses som något begränsat och borde även omfatta att minska antalet suicidförsök.

Kommunledningskontorets synpunkter;

En del av arbetet med suicidprevention innefattar arbete med att minska antalet suicidförsök. Detta perspektiv har stärkts i målområdena i planen efter remissförfarandet.

Även om planen har en avgränsning och inte ska omfatta behandlingsinsatser gällande förebyggande och behandling av psykisk ohälsa behöver det i det fortsatta arbetet tydliggöras hur övergången från förebyggande arbete till behandling av psykisk ohälsa ska gå till.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Vikten av en välfungerande samverkan och insatser som förstärker och utvecklar samverkan med aktörer även utanför kommunens verksamheter har tydliggjorts under prioriterade insatser för mål 4 i planen.

Servicekommitténs yttrande

Servicekommittén har deltagit i nulägesbeskrivning och behovsanalys samt också tagit del av förslaget till Plan för suicidprevention och ställer sig bakom förslaget. Vill dock skicka med ett perspektiv som inte riktigt framgår av planen med nuvarande skrivningar och det gäller anhöriga till personer som överlever suicidförsök? Det är en grupp som ofta lever med en varierande grad av oro för upprepade suicidförsök. De behöver erbjudas stöd då deras liv kan påverkas i hög grad. Gäller särskilt de barn/ungdomar som har en förälder som har överlevt suicidförsök. Efterlevande till suicid beskrivs bland annat som riskgrupp och det lyfts även hur det är viktigt med stödinsatser och bemötande för dessa men de anhöriga till överlevande kanske också bör inkluderas i någon form i planen.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Skrivningar om anhöriga till personer som överlever suicidförsök har förstärkts under prioriterade insatser i mål 1,3 och 4.

Socialkommitténs yttrande

Inga förslag till förändringar.

Stadsbyggnadsförvaltningen yttrande

I avsnittet gällande mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention bör vissa justeringar och förtydliganden göras. Mål 1. En av de prioriterade insatserna är utbildning om bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid. Det är viktigt, men frågan är om det är relevant i alla verksamheter och för alla medarbetare. Detta bör kanske huvudsakligen vara i fokus för de yrkesgrupper som har en större sannolikhet att möta anhöriga och efterlevande.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Att utbildning om bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid är relevant för alla förvaltningar och bolag. Behovet av kunskapsnivå varierar dock utifrån yrkesroll.

Mål 3. Prioriterade insatser är att ta fram anpassade riktlinjer och rutiner vid risk för suicid, suicidförsök och suicid för respektive verksamhet. Samt att säkerställa att det finns verksamhetsanpassade riktlinjer för hjälp och stöd till efterlevande. Här är frågan om det är relevant att verksamheterna tar fram egna rutiner och riktlinjer. Här kan sannolikt ett koncerngemensamt material på ”grundnivå” vara ett fullgott alternativ, och i stället möjliggöra för de verksamheter där behov finns att utöka eller ta fram eget material.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Suicidpreventionssamordnarna och nyckelpersoner för suicidprevention kommer att samordna arbetet i så stor utsträckning som möjligt. Om ett koncerngemensamt material på ”grundnivå” bedöms vara ett fullgott alternativ, kan berörd förvaltning använda detta.

Mål 4. Den prioriterade insatsen Identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet bör förtydligas. Skrivningen bör avse riskgrupper verksamheten har kontakt med och gälla i de fall det är verksamhet med mycket kontakt med invånarna. Om det är verksamhet med mycket kontakt med invånare behöver en bedömning göras om fortsatt arbete med att identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer ska göras.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Det är viktigt att uppmärksamma att även medarbetare kan befinna sig i en riskgrupp enligt definitionerna i planen. Det är också viktigt att ha kunskap om skyddsfaktorer tex i den fysiska miljön.

I avsnittet ansvarsfördelning framgår att i syfte att effektivisera arbetet med suicidprevention ska varje förvaltning och bolag utse nyckelpersoner som har till uppgift att driva på arbetet med suicidprevention och tillsammans med suicidpreventionssamordnare söka samordningsvinster. Denna formulering bör förändras och istället belysa att nyckelpersoner kan utses beroende på uppdrag och behov i aktuell verksamhet.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Suicidpreventionssamordnare och nyckelpersoner för suicidprevention kommer att stödja och samordna arbetet med suicidprevention utifrån ett kommunövergripande perspektiv. För att kunna anpassa arbetet till respektive förvaltnings verksamhetsområde är det nödvändigt att alla förvaltningar och bolag har nyckelpersoner.

Torshälla stads yttrande

Torshälla stads yttrande består av kultur och fritidsförvaltningens och stadsbyggnadsförvaltningen yttranden vilka de ställer sig bakom.

Vård- och omsorgsnämndens yttrande

För att Plan för suicidprevention ska vara inkluderande och hanteras utifrån ett jämställdhetsperspektiv är det av vikt att lyfta grupper utöver de könsnormativa samt beskriva varför planen enbart benämner flickor och pojkar, kvinnor och män.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Texten om benämning av flickor och pojkar, kvinnor och män har förtydligats.

I plan för suicidprevention framgår att det övergripande målet i Eskilstuna kommun är att minska antalet suicid. Målet bör konkretiseras genom att beskriva vad som

menas med att minska antalet suicid. Ett alternativ är att Eskilstuna kommun ska ha en noll-vision för suicid.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Eskilstuna kommuns mål är ett mer konkret steg på vägen att nå regeringens vision att ingen flicka, pojke, kvinna eller man ska behöva ta sitt liv, att ingen bör hamna i en så utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara suicid.

Det fjärde målet ”Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde”, kan tolkas som en övergripande beskrivning av vad hela arbetet med planen för suicidprevention ska innebära. För att vara i enlighet med definitionen av en plan kan förslagsvis fjärde målet antingen konkretiseras alternativt integreras under de olika beskrivande avsnitten i planen.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Suicidpreventionssamordnare och nyckelpersoner för suicidprevention kommer att stödja och samordna arbetet med suicidprevention utifrån ett kommunövergripande perspektiv. Utöver detta behöver varje förvaltning och bolag arbeta strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde för att arbetet med suicidprevention ska ha bästa effekt.

Under de prioriterade insatserna i mål 1 och 2 beskrivs att samordnare och nyckelpersoner för kommunens suicidpreventiva arbete ges i uppdrag att samordna de prioriterade insatserna. För att göra planen tydlig bör det förtydligas vad som menas med detta. Om det gäller ett kommunövergripande arbete, kan det förslagsvis vara av värde att beskriva det i ett eget avsnitt i planen och inte under målen.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Suicidpreventionssamordnare och nyckelpersoner för kommunens suicidpreventiva arbete kommer att samordna de prioriterade insatserna. Om behov av förtydliganden finns så kommer frågan att diskuteras i detta sammanhang.

I det avslutande avsnittet ”avgränsningar” beskrivs att planen avser suicidprevention och omfattar inte specifika behandlingsinsatser gällande förebyggande och behandling av psykisk ohälsa. Med anledning av att psykisk ohälsa är den enskilt största riskfaktorn för suicid bör det förebyggande arbetet för suicid också inkludera att förebygga psykisk ohälsa.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Arbete med de planer som nämns under tidigare fattade beslut bidrar till att förebygga psykisk ohälsa.

Planen för suicidprevention lyfter vikten av tidiga och förebyggande hälsofrämjande insatser. Med anledning av att mobbning kan vara en stor bidragande faktor till att barn, unga och vuxna begår suicid är det av stor vikt att plan för suicidprevention lyfter detta som en särskild riskfaktor.

Kommunledningskontorets synpunkter;

Mobbning är tillagt under avsnittet om risk och skyddsfaktorer.

§ 32

KSKF/2022:231

Remiss av plan för suicidprevention 2023-2027

Beslut

1. Förslag till Plan för suicidprevention remitteras till kommunens berörda nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande.
2. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 1 maj 2023.

Ärendebeskrivning

Förslag till Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionsamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Yrkanden

Jimmy Jansson (S) yrkar bifall till kommunledningskontorets förslag.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Beslutet skickas till:
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasienämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och räddningstjänstnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Torshälla stads nämnd
Vård- och omsorgsnämnden
Eskilstuna Kommunföretag AB
Jämställdhetsberedningen
Kommunala rådet för funktionsrättsfrågor
Kommunala pensionärsrådet

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Kommunstyrelsen

Remiss av plan för suicidprevention 2023–2027

Förslag till beslut

Förslag till Plan för suicidprevention remitteras till kommunens berörda nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 1 maj 2023.

Ärendebeskrivning

Förslag till Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Finansiering

Insatserna som beskrivs i Plan för suicidprevention finansieras inom ram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Suicid är ett folkhälsoproblem som förutom förlust av människoliv innebär ett omfattande lidande för den som tar sitt liv, liksom för närstående och andra berörda. Suicid representerar inte bara en individuell tragedi utan är också en förlust för

samhället.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tommy Malm
Kommundirektör

Anna Giotas Sandquist
Direktör social hållbarhet

Beslutet skickas till:

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasienämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och räddningstjänstnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Torshälla stads nämnd
Vård- och omsorgsnämnden
Eskilstuna Kommunföretag AB
Jämställdhetsberedningen
Kommunala rådet för funktionsrättsfrågor
Kommunala pensionärsrådet

STYRDOKUMENT

Plan för suicidprevention

Beslutad när	
Beslutad av	
Diarienummer	KSKF/2022:231
Ersätter	
Gäller för	Samtliga nämnder bolag som ingår i Eskilstuna kommunföretag AB
Gäller fr o m	
Gäller t o m	2027-12-31
Dokumentansvarig	Direktör för social hållbarhet
Uppföljning	Suicidpreventionssamordnare, tillsammans med utsedda nyckelpersoner, följer årligen upp målen i planen. Rapporterar till ansvarig direktör

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade. Om det ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska det beslutas av kommunfullmäktige i annat fall av berörd nämnd.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer samt vara tidsbegränsad. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige i annat fall av berörd nämnd.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policies ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer kan vara tidsbegränsade eller ej tidsbegränsade. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Inledning

I Eskilstuna är det i genomsnitt 17 personer per år som tar sitt liv.

Den nationella statistiken visar att suicidtalerna minskar i den totala befolkningen i Sverige men att de tenderar att öka bland unga personer. Trots att suicidtalerna minskar så är det ändå ca 4 personer varje dag i Sverige, som tar sina liv. Antalet döda på grund av suicid är sju gånger så många som i trafiken.

En suicidhandling innebär inte enbart ett lidande för den suicidnära personen utan också för dennes familj, vänner, bekanta, släktingar och kollegor. I Sverige försöker ungefär 7580 personer att ta sitt liv varje år. Det innebär att varje år drabbas mellan 10 000 och 15 000 anhöriga i Sverige av förlust genom suicid. Efterlevande är en riskgrupp för suicid och därmed en särskilt viktig grupp att uppmärksamma i det suicidpreventiva arbetet¹.

Suicid förekommer i alla samhällsklasser, åldrar och kön och är den vanligaste dödsorsaken hos män i medelåldern och den näst vanligaste hos yngre kvinnor. Suicidhandlingar är den yttersta konsekvensen av ett stort lidande som kan ha orsakats av svår sjukdom, vilken kan vara såväl psykisk som fysisk. Lidandet kan vara orsakat av olika trauman eller andra drabbande livshändelser.

Forskning visar att det går att förebygga suicidhandlingar². Eftersom en komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar, kräver suicidprevention en bred ansats. Tillsammans kan vi göra skillnad och rädda liv.

Bakgrund

Det suicidpreventiva arbetet är en del i arbetet för en hållbar värld inom ramen för Agenda 2030. Flera av målen i Agenda 2030 har direkt påverkan, exempelvis mål 3 om god hälsa och välbefinnande samt mål 10 om minskad ojämlikhet. Samtliga mål kan påverka hälsan direkt eller indirekt och i sin tur även suicid.

Regeringen har som vision att ingen flicka, pojke, kvinna eller man ska behöva ta sitt liv, att ingen bör hamna i en så utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara suicid.

Det nationella handlingsprogram som antogs av riksdagen 2008 innehåller nio strategiska åtgärdsområden för att minska suicid:

- Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper

¹ [Stöd till efterlevande - suicidprevention.se \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/stod-och-utvardering/insatser-och-utvardering/insatser-och-utvardering/insatser-och-utvardering/stod-och-utvardering)

² [Insatser | RESPI](https://www.respi.se/)

- Minska alkoholkonsumtion i befolkningen och i högriskgrupper för suicid
- Minska tillgängligheten till medel och metoder för suicid
- Se suicid som psykologiska misstag
- Förbättra de medicinska, psykologiska och psykosociala insatserna
- Sprid kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid
- Höj kompetensen hos nyckelpersoner
- Gör händelseanalyser efter suicid
- Stöd frivilligorganisationer

Folkhälsomyndigheten (FoHM) fick år 2015 uppdraget att samordna arbetet med suicidprevention på nationell nivå. Uppdraget fokuserar på att det förebyggande arbetet ska bedrivas enligt bästa tillgängliga kunskap och evidens.

Bild som beskriver den nationella samordningen inom suicidprevention

Källa: Folkhälsomyndigheten

Det finns tidigare fattade beslut som bör ses som relevanta i Eskilstuna kommuns suicidpreventiva arbete. De styrande dokumenten har direkt eller indirekt koppling till de strategiska åtgärdsområdena i det Nationella handlingsprogrammet.

- Plan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2022–2025
- Plan mot mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck

- Plan för trygghet och inkludering 2018–2023
- Policy för jämlik hälsa
- Plan för jämställdhet
- Plan mot alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak (ANDT)

Nationell och lokal lägesbeskrivning

Nationell statistik visar att under 2021 dog 1 226 personer av säkert fastställda suicid i Sverige. Av dessa var 873 män och 353 kvinnor och 11 var barn under 15 år. Ytterligare 279 fall registrerades där det fanns misstanke om suicid men där avsikten inte kunnat styrkas. I åldersgruppen 10–19 år är vart fjärde dödsfall suicid³.

Det högsta suicidtalet är bland män 85 år eller äldre och det lägsta suicidtalet är bland kvinnor 15–29 år. Bland barn och unga under 18 år är det ungefär lika många flickor som pojkar som dör i suicid⁴.

Tabellen visar antal suicid uppdelat på kön och ålder 2021.

Själv mordstal (antal personer per 100 000 invånare) redovisas i parentes.

Åldersgrupp	Antal män	Antal kvinnor
15–29 år	174 (17,91)	63 (7,03)
30–44 år	184 (17,48)	79 (7,88)
45–64 år	281 (21,78)	113 (8,96)
65–84 år	187 (21,13)	76 (7,98)
85+ år	43 (44,53)	15 (8,87)

Källa: Folkhälsomyndigheten

Det beräknas att siffran för suicidförsök är 10 gånger högre än fullbordade suicid. Det är fler kvinnor än män som blir inlagda på sjukhus till följd av suicidförsök, flickor och kvinnor under 25 år⁵ är de som vårdades oftast. I åldersgruppen 85 år och äldre är det fler män än kvinnor som får vård till följd av suicidförsök.

De flesta suicid i Sverige sker genom hängning eller förgiftning. Metoderna skiljer sig mellan kvinnor och män. Den metod som används mest bland män är hängning, följt av förgiftning och skjutning. Bland kvinnor är både

³ [Suicid bland barn i Sverige \(folkhalso myndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

⁴ [Statistik om suicid — Folkhälsomyndigheten \(folkhalso myndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

⁵ [Själv mords försök i Sverige | Karolinska Institutet](https://www.karolinska.se)

förgiftning och hängning vanliga metoder medan skjutning knappt förekommer. Andra metoder som förekommer i mindre utsträckning är exempelvis hopp från hög höjd och hopp framför rörligt föremål. Årligen sker cirka 130 suicid inom det svenska transportsystemet, de flesta inom järnväg och tunnelbana⁶.

Under perioden 2010–2021 tog 205 personer sina liv i Eskilstuna, ca 17 personer per år i åldern 15 år och uppåt.

Fördelning över olika åldersgrupper:

Åldersgrupper	Totalt antal suicid	Genomsnittligt antal invånare
15–24 år	25	12 745
25–44 år	57	25 682
45–64 år	73	25 437
65+ år	50	20 494

Definitioner

I facklitteratur har ordet självmord alltmer kommit att ersättas av termen suicid. Orden används synonymt, ofta används båda termerna omväxlande i en och samma text. Vissa föredrar ordet suicid eftersom självmord kan leda tankarna till mord och kriminella handlingar, medan andra anser suicid vara ett alltför kliniskt och avståndstagande begrepp⁷.

Detta dokument använder båda begreppen synonymt.

Suicid	En medveten, uppsåtlig, självförvårdad, livshotande handling som leder till döden.
Suicidförsök	Livshotande eller skenbart livshotande beteende i avsikt att sätta sitt liv på spel eller göra intryck av en sådan avsikt som inte leder till döden.
Suicidprevention	Exempelvis utbildning, informationsinsatser, metodutveckling, begränsning i miljö, efterlevandestöd för att förhindra och minska antalet suicidförsök och suicid.
Efterlevande	Exempelvis partner, förälder, barn, barnbarn, sammanboende, släkt, vän, kollega eller granne

⁶ Statistik om suicid — Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)

⁷ Sveriges kommuner och landsting; 2019: Förebygga suicid i fysisk miljö; Ett inspirationsmaterial för kommunernas arbete

Anhörig	Någon som på något sätt har en relation till den person det berör. Exempelvis partner, förälder, barn, barnbarn, sammanboende, vän, kollega eller granne.
---------	---

I denna plan har vi valt att benämna flickor och pojkar, kvinnor och män. Grupperna flickor och pojkar, kvinnor och män, är dock inte enhetliga. Annan maktordning som samverkar med kön är exempelvis diskrimineringsgrund⁸, könsöverskridande identitet eller uttryck.

Suicidprevention

För att effektivt förebygga suicid krävs en bred samverkan mellan regering och riksdag, myndigheter, kommuner och regioner, universitetet och högskolor, frivilligorganisationer och anhöriga. Alla har vi en viktig gemensam uppgift i att arbeta för att färre människor i framtiden tar sina liv.

Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP), Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) och Folkhälsomyndigheten (FHM) har i olika genomgångar av vetenskaplig litteratur påvisat att olika typer av insatser minskar utfall av suicid, suicidförsök och/eller suicidtankar.

Suicidpreventiva insatser som består av flera olika delar har större chans att nå resultat under förutsättning att komponenterna väljs utifrån dokumenterad evidens och genomförbarhet i aktuell kontext⁹.

Det suicidförebyggande arbetet behöver finnas på olika nivåer och arenor och kombinera insatser till individer och hela befolkningen. Insatserna kan delas in i tre nivåer:

Figur: Tre nivåer av suicidprevention

⁸ [Diskrimineringsgrunder - vad är det? | DO](#)

⁹ [Suicidpreventiva insatser med multipla komponenter | RESPI](#)

Universella insatser riktar sig till hela befolkningen oavsett risknivå och syftar till att öka kunskap och minska stigma, samt att stärka personer innan lidande uppstår.

Selektiva insatser riktar sig till grupper som är mer utsatta för suicidrisk och kan exempelvis syfta till tidig upptäckt

Indikerade insatser riktar sig till individer med risk för suicid. Insatserna kan exempelvis syfta till tidig upptäckt, vård och behandling¹⁰.

Risk- och skyddsfaktorer

Bakom suicidproblematik finns ett brett spektrum av riskfaktorer som tillsammans gör att en person hamnar i risk för suicid. De enskilt starkaste riskfaktorerna för suicid är tidigare suicidförsök och psykisk sjukdom.

En betydande andel av dem som försökt ta sina liv har i olika studier konstaterats lida av depression, ångesttillstånd eller användning av alkohol och droger. Somatiska tillstånd som för med sig ett betydande lidande som kan resultera i suicidhandlingar är till exempel maligna tumörsjukdomar och kronisk smärta. Andra riskfaktorer kan vara sociala faktorer och miljöfaktorer som kan leda till att man inte längre upplever att livet är värt att leva¹¹. Suicidförsök bland äldre leder oftare till fullbordade suicid än de gör bland yngre personer.

Riskfaktorer kan i vissa fall kompenseras av skyddsfaktorer, hos både individen själv och omgivningen. Faktorer som tycks kunna skydda mot suicid är bland annat att ha goda, stabila relationer och stödande sociala nätverk. Det är också skyddande att ha en god självkänsla och tilltro till sig själv och till möjligheterna att kunna påverka och förändra den egna situationen. De flickor, pojkar, kvinnor och män som aktivt söker hjälp eller har en god problemlösningsförmåga och strategier för att hantera sin psykiska smärta är mindre benägna att ta sitt liv. På samma sätt är det viktigt att kunna uppleva mening och sammanhang i livssituationen¹².

¹⁰ [Förebyggande insatser - suicidprevention.se \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://suicidprevention.se/folkhalsomyndigheten.se)

¹¹ [Om Suicid | RESPI](#)

¹² [Om suicidförebyggande insatser - suicidprevention.se \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://suicidprevention.se/folkhalsomyndigheten.se)

Plan för suicidprevention

1. Mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention

Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid.

Målen i planen baseras på de nationella strategiska åtgärdsområdena, samt genomförd kartläggning och behovsinventering av suicidpreventivt arbete inom Eskilstuna kommun och de kommunala bolagen.

1.1 Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.

Behovet av kunskap varierar utifrån yrkesroll. En viktig faktor i det suicidpreventiva arbetet är att alla som möter kommuninvånare, medarbetare eller kollegor ska ha en grundläggande kunskap att luta sig mot. Baserat på ett multikomponent perspektiv är ökad kunskap, bemötande och identifiering av riskindivider en viktig del i ett suicidpreventivt arbete.

Prioriterade insatser för att nå målet:

- Utbilda medarbetare fortlöpande i suicidprevention, psykisk ohälsa och bemötande
- Utbilda om bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid

Samordnare och processteam för Eskilstuna kommuns suicidpreventiva arbete ges i uppdrag att samordna de prioriterade insatserna.

1.2 Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.

Ett stödjande socialt nätverk, en trygg anknytning till viktiga personer samt ett meningsfullt liv och känsla av sammanhang är viktiga skyddsfaktorer vad gäller suicid. Ett led att stärka dessa skyddsfaktorer är ökad kunskap om suicidprevention och psykisk ohälsa. Ökad kunskap är också ett led att minska stigmatisering och attityder kring suicid och psykisk ohälsa hos allmänheten.

Prioriterade insatser för att nå målet:

- Tydlig, lättillgänglig information på eskilstuna.se
- Erbjuda kommuninvånare utbildning

Samordnare och processteam för Eskilstuna kommuns suicidpreventiva arbete ges i uppdrag att samordna de prioriterade insatserna

1.3 Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete

Behovet av riktlinjer och rutiner varierar utifrån verksamhet. För att säkerställa trygga och säkra möten för kommuninvånare, medarbetare eller kollegor där risk för suicidförsök/suicid föreligger, krävs det ett kvalitetssäkrat suicidpreventivt arbete, där också händelseanalyser efter suicid ingår som en del i det preventiva arbetet.

Prioriterade insatser för att nå målet:

- Ta fram anpassade riktlinjer och rutiner vid risk för suicid, suicidförsök och suicid för respektive verksamhet
- Säkerställa att det finns verksamhetsanpassade riktlinjer för hjälp och stöd till efterlevande
- Koncernövergripande riktlinjer för hantering/bemötande av suicidtankar/suicid hos medarbetare
- Koncernövergripande riktlinjer för hjälp och stöd till efterlevande

1.4 Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde

Behovet av insatser för att möta den komplexa problematiken som suicidprevention innebär, varierar utifrån verksamhet. Kommun-koncernen arbetar för en bred målgrupp och därmed finns förutsättningar att ha många insatser med breda ansatser. Det finns evidens för flera olika suicidpreventiva insatser. Exempelvis finns stark evidens för att skolbaserade insatser är fördelaktiga i en suicidpreventiv folkhälsoinriktad strategi då hälsan hos befolkningen har potentialen att främjas tidigt, i en kontext som når majoriteten av barn och ungdomar. Likväl finns det stark evidens för att begränsning av tillgängliga medel med vilka en person kan utföra ett suicidförsök är en preventiv strategi som har anpassats till många suicidmetoder och i olika miljöer och kontexter.

Prioriterade insatser för att nå målet

- Identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet
- Stödinsatser till efterlevande
- Eftersträva att stärka och stödja verksamheter, organisationer och föreningar som främjar socialt liv och brytande av isolering
- Säkra den offentliga miljön

- Arbeta med hälsofrämjande och förebyggande insatser för barn- och unga
- Planera för sammanhållen vård- och stöd utifrån individens nivå

Ansvarsfördelning

Arbetet är ledningsstyrt vilket innebär att Eskilstuna kommuns förvaltnings- och bolagschefer ansvarar för att arbetet följer planen och har det yttersta ansvaret för att en kontinuerlig uppföljning genomförs.

Chefer på alla nivåer ansvarar för det suicidpreventiva arbetet i sin verksamhet. I det ingår att efterfråga och följa upp resultat.

Alla medarbetare i kommunkoncernen har ett ansvar för att våga se, fråga och agera när det finns misstanke av suicidtankar, suicidförsök och/eller suicid.

Eskilstuna kommun ska ha en utsedd suicidpreventionssamordnare med uppgift att stödja och samordna det suicidpreventiva arbetet. Suicidpreventionssamordnare, tillsammans med utsedda nyckelpersoner, följer årligen upp målen i planen.

I syfte att effektivisera arbetet med suicidprevention ska varje förvaltning och bolag utse nyckelpersoner som har till uppgift att driva på arbetet med suicidprevention och tillsammans med suicidpreventionssamordnare söka samordningsvinster.

Samtliga förvaltningar och bolag i Eskilstuna kommun ska bryta ner de kommunövergripande målen i denna handlingsplan och omsätta dem i aktiviteter utifrån den egna verksamhetens ansvarsområden och uppdrag inklusive arbetsgivaransvaret.

Avgränsningar

Handlingsplanen avser suicidprevention och omfattar inte specifika behandlingsinsatser gällande förebyggande- och behandling av psykisk ohälsa.

§ 22

KFN/2023:84

Svar på remiss - Plan för suicidprevention

Beslut

1. Förvaltningens yttrande antas som nämndens yttrande över plan för suicidprevention och överlämnar yttrandet till kommunstyrelsen.

Deltar ej

Mikael Strömberg (SD) deltar ej i beslutet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade den 17 januari, 2023 att remittera förslag till Plan för suicidprevention till kommunens berörda nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 1 maj 2023.

Plan för suicidprevention har arbetats fram av kommunledningskontoret. Suicidpreventionssamordnare har tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Planen för suicidprevention är viktig för att samla kommunens insatser för att minska antalet suicid. Suicid går att förebygga, att det går att rädda liv genom att agera innan situationen blir akut och därför är det positivt att Eskilstuna nu antar en plan för det suicidpreventiva arbetet inom kommunen. Kultur- och fritidsförvaltningens yttrande inriktar sig på att säkerställa att planen utgör ett effektivt styrdokument för förvaltningarnas och bolagens vidare arbete med handlingsplaner för insatser och rutiner som ska säkerställa planens måluppfyllelse.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Planen är väl förankrad i en nulägesbeskrivning och en behovsanalys som vid vidare granskning visar på ett omfattande glapp mellan läget som råder inom kommunen idag och de behov som uttrycks för att jobba effektivt med suicidprevention. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen så som den utformats i förslaget, inte i tillräcklig utsträckning täpper till detta glapp och att planen behöver utvecklas vidare för att ge förvaltningar och bolag de förutsättningar som krävs att på bästa sätt möta de mål och insatser som planen adresserar. Eskilstunas förvaltningar och bolag behöver en gemensam kunskapsbas för att möjliggöra rätt suicidpreventiva insatser, och planen behöver utvecklas till att vara just en sådan.

Planens fyra mål riktar sig både till kommunen som arbetsgivare och kommunen som verksamhet. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att det inte är tydligt i vilket sammanhang som målen ska ses. Planen adresserar behov av riktlinjer och rutiner, och det är rimligt att utgå ifrån att rutiner för en medarbetare som möter en suicidnära person skiljer sig åt, om denna person är en kollega eller en invånare i en verksamhet. Därför behöver planen tydligare visa på att båda situationerna ingår i det suicidpreventiva arbetet, men att rutinen för att hantera det kan skilja sig åt i fråga om ansvar och agerande.

Nulägesbeskrivningen, behovsanalysen och protokollsutdraget från kommunstyrelsens beslut påvisar vikten av samordning, bland annat för effektivt arbetssätt. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen inte lyfter samordning på motsvarande sätt. I planen handlar samordningen om det arbete som samordnare och processteam förväntas göra, men behovet av samordning för att skapa riktlinjer och rutiner samt strukturerade arbetssätt behöver också möjliggöras. Som exempel kan ges en riskgrupp, så som unga transpersoner. När unga transpersoner identifieras som en riskgrupp, så kan inte förvaltningarna på egen hand skapa insatser för den gruppen, utan måste skapa ett samordnat stöd för att tillsammans möta en utsatt grupp med mångfaldiga behov av stöd och insatser. Individerna och gruppen måste möta ett samordnat stöd, och inte olika i olika förvaltningars riktlinjer, rutiner och insatser. Motsvarande gäller så klart de flesta av de riskgrupper som ska identifieras i arbetet med suicidprevention.

I en plan för suicidprevention behöver suicidförsök ges samma utrymme som suicid. Händelseanalyser vid suicidförsök kan ge motsvarande lärande som vid suicid och dessutom rädda liv som ännu går att rädda.

Yrkanden

Marie Svensson (S) och Tomas Bergh (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Akten

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kultur och
fritidsnämnden

Svar på remiss - Plan för suicidprevention

Förslag till beslut

Kultur och fritidsnämnden godkänner yttrandet över Plan för suicidprevention och överlämnar yttrandet till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade den 17 januari, 2023 att remittera förslag till Plan för suicidprevention till kommunens berörda nämnder, styrelser, råd och beredningar för yttrande. Remissvaren ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 1 maj 2023.

Plan för suicidprevention har arbetats fram av kommunledningskontoret. Suicidpreventionssamordnare har tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Sammanfattning

Planen för suicidprevention är viktig för att samla kommunens insatser för att minska antalet suicid. Suicid går att förebygga, att det går att rädda liv genom att agera innan

situationen blir akut och därför är det positivt att Eskilstuna nu antar en plan för det suicidpreventiva arbetet inom kommunen. Kultur- och fritidsförvaltningens yttrande inriktar sig på att säkerställa att planen utgör ett effektivt styrdokument för förvaltningarnas och bolagens vidare arbete med handlingsplaner för insatser och rutiner som ska säkerställa planens måluppfyllelse.

- Planen är väl förankrad i en nulägesbeskrivning och en behovsanalys som vid vidare granskning visar på ett omfattande glapp mellan läget som råder inom kommunen idag och de behov som uttrycks för att jobba effektivt med suicidprevention. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen så som den utformats i förslaget, inte i tillräcklig utsträckning täpper till detta glapp och att planen behöver utvecklas vidare för att ge förvaltningar och bolag de förutsättningar som krävs att på bästa sätt möta de mål och insatser som planen adresserar. Eskilstunas förvaltningar och bolag behöver en gemensam kunskapsbas för att möjliggöra rätt suicidpreventiva insatser, och planen behöver utvecklas till att vara just en sådan.
- Planens fyra mål riktar sig både till kommunen som arbetsgivare och kommunen som verksamhet. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att det inte är tydligt i vilket sammanhang som målen ska ses. Planen adresserar behov av riktlinjer och rutiner, och det är rimligt att utgå ifrån att rutiner för en medarbetare som möter en suicidnära person skiljer sig åt, om denna person är en kollega eller en invånare i en verksamhet. Därför behöver planen tydligare visa på att båda situationerna ingår i det suicidpreventiva arbetet, men att rutinen för att hantera det kan skilja sig åt i fråga om ansvar och agerande.
- Nulägesbeskrivningen, behovsanalysen och protokollsutdraget från kommunstyrelsens beslut påvisar vikten av samordning, bland annat för effektivt arbetssätt. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen inte lyfter samordning på motsvarande sätt. I planen handlar samordningen om det arbete som samordnare och processteam förväntas göra, men behovet av samordning för att skapa riktlinjer och rutiner samt strukturerade arbetssätt behöver också möjliggöras. Som exempel kan ges en riskgrupp, så som unga transpersoner. När unga transpersoner identifieras som en riskgrupp, så kan inte förvaltningarna på egen hand skapa insatser för den gruppen, utan måste skapa ett samordnat stöd för att tillsammans möta en utsatt grupp med mångfaldiga behov av stöd och insatser. Individerna och gruppen måste möta ett samordnat stöd, och inte olika i olika förvaltningars riktlinjer, rutiner och insatser. Motsvarande gäller så klart de flesta av de riskgrupper som ska identifieras i arbetet med suicidprevention.
- I en plan för suicidprevention behöver suicidförsök ges samma utrymme som suicid. Händelseanalyser vid suicidförsök kan ge motsvarande lärande som vid suicid och dessutom rädda liv som ännu går att rädda.

Kultur- och fritidsförvaltningens yttrande

Kommunledningskontoret och suicidsamordnaren har uttryckt en önskan om utförliga kommentarer under remissförfarandet för att inte bara få synpunkter utan också stöd i att utveckla planen där det behovet finns. Därför är Kultur- och fritidsförvaltningens yttrande också mer uttömmande än vanligt i remissvar.

Både suicid och suicidhandlingar är förknippat med stort lidande, för den suicidnära personen men också för hans omgivning, familj, vänner och bekanta. Vidare kan suicid också ses som en psykologisk olycka där en person i en situation eller under en tid upplever en svåruthärdlig situation, som just då framstår som omöjlig att förändra, och utan annan utväg än döden. Med det synsättet blir suicid och suicidhandlingar en följd av påfrestningar som individen inte för stunden kan bemästra, påfrestningar som leder till självdestruktiva handlingar och död.

Suicid går att förebygga, att det går att rädda liv genom att agera innan situationen blir så akut att den suicidnära personen inte ser några andra vägar än att avsluta sitt lidande, och därmed sitt liv.

Det nationella handlingsprogrammet som riksdagen antog 2008 syftar till att minska antalet suicid. För att handlingsprogrammet ska bli verklighet krävs att kommuner och regioner skapar insatser som möter de strategiska åtgärdsområdena som programmet innehåller. Det kommunala suicidpreventiva arbetet kräver en ändamålsenlig handlingsplan för dessa insatser. Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig därför positiv till att Eskilstuna kommun antar en plan för suicidprevention med syfte att minska antalet suicid i Eskilstuna.

Planen för suicidprevention som tagits fram i Eskilstuna kommun är väl förankrad i en nulägesbeskrivning och behovsanalys. Dessa dokument ingår inte i planen, men har granskats som en del av yttrandet. Nulägesbeskrivningen visar på omfattande behov av utbildningsinsatser för både medarbetare och invånare. Den visar också att det i dagsläget saknas gemensamma och överenskomna rutiner för situationer som aktualiserar suicid, suicidrisker och mötet med suicidnära människor samt att kännedomen om de rutiner som finns för insatser efter suicid och dödsfall är begränsad. Även ansvarsfrågan är otydligt förankrad i förvaltningarna och det saknas rutiner för händelseanalyser vid suicid. Gällande samverkan mellan förvaltningar och bolag, med hälso- och sjukvård, polis, räddningstjänst och ideella organisationer visar kartläggningen att den inte är tillräcklig eller känd. Det går att sammanfatta nulägesbeskrivningen med att det krävs flertalet insatser för att en handlingsplan för suicidprevention ska få önskad verkan.

I behovsanalysen lyfts det fram många förmågor och möjligheter som förvaltningarna skulle kunna bidra med i det gemensamma utvecklingsarbetet och det ges flera olika förslag om hur samverkan skulle kunna förbättras. Det gör att kultur- och fritidsförvaltningen ser goda möjligheter att täppa till det omfattande glapp som nulägesbeskrivningen och behovsinventeringen påvisar. Kultur- och fritidsförvaltningen ser att planen behöver vara det styrdokument som gör den överbyggningen.

Bakgrund

Under rubriken "Bakgrund" radas de nationella åtgärdsområdena för att minska suicid upp. Dessa åtgärdsområden är klart meningsfulla eftersom planen ska syfta till att möta dem, för att i sin tur minska suicid. Åtgärdsområdena förklaras inte mer än i punktform, vilket kultur- och fritidsförvaltningen anser är en brist. För att planen ska

ge förvaltningar och bolag förutsättningar att prioritera rätt insatser för att nå målen i planen, så bedömer kultur- och fritidsförvaltningen att dessa åtgärdsområden behöver ges mer utrymme och mer innehåll.

Samtidigt uppfattar kultur- och fritidsförvaltningen att bilden över Folkhälsomyndighetens samordningsuppdrag inte ger planen något vidare innehåll så länge figuren står okommenterad. Hur den samordningen påverkar arbetet för suicidprevention och hur samordningen stödjer en plan på kommunal nivå behöver läggas till för att bilden ska tillföra planen något. Alternativt kan bilden tas bort, om Folkhälsomyndighetens samordningsuppdrag inte påverkar en plan på kommunal nivå i särskilt stor utsträckning.

Nationell och lokal lägesbeskrivning

Under rubriken "Nationell och lokal lägesbeskrivning" anger planen statistik över suicid, i Sverige och i Eskilstuna. Att få en bild av hur angeläget det suicidpreventiva arbetet är i Eskilstuna är av stor vikt, och det är viktigt att siffror får bidra till denna angelägenhet. Samtidigt är det utmanande att presentera statistik avseende komplex problematik på enkla och kortfattade sätt, som ger läsaren tillräcklig kunskap. Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att avvägningen som är gjord i presentationen av statistiken, innebär att planen saknar en analys som skulle ge mer tydlighet i varför siffrorna ser ut om de gör och hur komplex problematik kan förstås.

Som exempel på statistik som behöver analys för att bli begriplig är siffrorna om olika grupperns suicidtal. Det kan uppfattas motsägande att planen anger att det lägsta suicidtalet finns i gruppen unga kvinnor, samtidigt som planen anger att det är den näst vanligaste dödsorsaken hos yngre kvinnor. Hur ska egentligen suicidrisken för unga kvinnor förstås? Jo, det är inte motsägelsefullt utan väl belagt att båda förhållandena råder, men påverkas av och behöver förstås i sammanhanget att antalet dödsfall i gruppen unga kvinnor är lågt. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att planen i högre utsträckning behöver finna sätt att redogöra för komplexiteten som försvårar presentationen av statistik, snarare än att försöka förenkla den.

Under samma rubrik så återfinns ett stycke som handlar om medel och metoder för suicid. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att innehållet så som det presenteras, inte tillför något till en kommunövergripande plan för suicidprevention. Tvärtom blir avsnittet helt utan det sammanhang som krävs för att medel och metoder ska ge ändamålsenlig kunskap. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att innehållet i det avsnittet bör flyttas till avsnittet om risk och skyddsfaktorer. Detta eftersom en plan för suicidprevention bör betrakta medel och metoder som riskfaktorer som i sin tur ska påverka olika verksamheters insatser för att nå målet – minska tillgängligheten till medel och metoder för suicid. Vidare anser kultur- och fritidsförvaltningen att innehållet om medel och metoder inte behöver redovisa i detalj vem som använt vad för att avsluta sitt liv. Innehållet bör snarare utgå från kunskap om de livsvillkor som människor lever med och vilka risker i frågan om tillgänglighet till medel och metoder för suicid som därmed blir aktuella att hantera och minska inom olika verksamheter.

Riskgrupper och särskilt utsatta grupper

Det talas om särskilt utsatta grupper på flera ställen i planen. De nationella åtgärdsområdena innehåller ”mindre gynnade grupper” och ”högriskgrupper för suicid”. I statistikavsnittet nationell och lokal lägesbeskrivning anges ålder och kön som viktiga faktorer när statistik över suicidtal presenteras och under risk- och skyddsfaktorer anges riskbeteenden och livsvillkor så som olika psykiska och somatiska sjukdomar. För att planen ska hjälpa förvaltningar och bolag att minska suicid genom att hantera risker och riskgrupper så anser kultur- och fritidsförvaltningen att planen behöver ange vilka dessa högriskgrupper för suicid är. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att ett sådant avsnitt är nödvändigt för att säkerställa att förvaltningarna och bolagen inte missar grupper av barn, unga, vuxna och äldre som behöver identifieras och ges utrymme och insatser.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser särskilt att gruppen barn och unga behöver ges plats i planen, av flera anledningar.

- Enligt Karolinska institutet är suicid den vanligaste dödsorsaken bland unga 15-24 år. Folkhälsomyndigheten anger i sina analyser att det är i gruppen unga och specifikt unga vuxna, som en ökning av suicid fortfarande sker. Det här är angelägen kunskapshöjande information som kultur- och fritidsförvaltningen anser behöver anges i planen.
- Planen behöver också ange att det suicidpreventiva arbetet för barn och unga behöver omfatta det stora antal suicidförsök som unga flickor och pojkar står för varje år. Det är av stor vikt att verksamheter som möter barn och unga har ett suicidpreventivt arbete som också innehåller tydliga rutiner för krishantering för att hantera varje suicidförsök.
- Barn och unga utgör också en högriskgrupp eftersom inte bara deras egna livsvillkor påverkar deras psykiska hälsa och suicidrisk, utan de är också beroende av och påverkas i hög uträkning av sina föräldrars livsvillkor. Barn som efterlevande vid föräldrars suicid är av BRIS definierad som en särskilt utsatt grupp, som alla verksamheter som möter barn och unga kan möta.
- Folkhälsomyndigheten har i sina rapporter konstaterat att unga transpersoner är mer utsatta än andra för både suicidalitet och självsador. Frågan om kön och könsöverskridande identitet och uttryck behöver synliggöras tydligare genom att benämna den extra utsatthet som unga transpersoner upplever. Alla verksamheter som möter barn och unga behöver adressera unga transpersoner som riskgrupp och anta insatser som stärker deras livsvillkor.

Mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention

Under avsnittet ”mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention” så anges fyra mål. Kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar att målen stämmer väl överens med de behov som nulägeskartläggningen och behovsanalysen visar på. Dock kan målen ytterligare förtydligas så att det blir tydligare vad de avser, och hur de ska tas omhand i förvaltningens vidare arbete.

1.1 Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention. Det anges att alla medarbetare ska utbildas i suicidprevention, psykisk ohälsa och bemötande samt i bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid.

- Utbildning är viktigt och för att ett sådant här mål ska mötas behöver också verksamheter, chefer och ledning, förstå att det är prioriterat att alla medarbetare har grundläggande kunskap, och att nyckelpersoner behöver än mer. Det behöver därför också vara tydligt att förvaltningar och bolag förväntas se till att deras medarbetare nås av utbildningsinsatser.
- Det behöver också vara tydligt hur utbildningsinsatserna ska hantera de glapp som nulägesbeskrivningen och behovsanalysen anger, samt hur utbildningsinsatser ska leda till det övergripande målet om minskad suicid.
- Bemötande av anhöriga och närstående är också viktigt efter suicidförsök, vilket bör framgå.
- Insatser för att bryta stigmatiseringen finns med i målområde 1.2, med fokus på allmänheten. Eftersom stigmatiseringen också drabbar medarbetare inom kommunen så behöver insatser för att minska stigmatiseringen också finnas med som insats under målområde 1.1 som riktar sig till medarbetare.

1.2 Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun. Det anges att syftet med ökad kunskap är både att stärka skyddsfaktorer och att minska stigmatisering hos allmänheten.

- Kultur- och fritidsförvaltningen vill påminna om att barn, unga, vuxna och äldre i Eskilstuna inte är en grupp och att information och utbildningsinsatser behöver anpassas efter olika behov och där särskilt utsatta grupper också behöver synliggöras.
- Här finns ett stavfel av ”psykisk” ohälsa som bör korrigeras.

1.3 Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete. Planen anger att förvaltningar och bolag ska ha relevanta riktlinjer och rutiner, och att de ska vara anpassade efter olika verksamheters behov.

- Det tydliggörs att händelseanalyser ska göras efter suicid. Här menar kultur- och fritidsförvaltningen att det även ska göras vid suicidförsök, eftersom den som tidigare gjort ett suicidförsök är extra utsatt för risken för suicid.
- Kultur- och fritidsförvaltningen menar också att det alltid ska genomföras en barnkonsekvensanalys i dessa händelseanalyser för suicid och suicidförsök, så att barn och unga ges särskilt utrymme och insatser för att förhindra vidare ökad risk för suicid, suicidförsök eller suicidhandlingar.
- Det framgår vidare att det är fyra prioriterade insatser som ska genomföras, där kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar att de två första riktar sig till kommunen som verksamhet och att de två sista riktar sig till kommunen som arbetsgivare. I de två senare ska dessutom riktlinjerna vara koncernövergripande. Här är det kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen tydligare behöver särskilja dessa insatser. Kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar skrivningarna som att för de två första insatserna förväntas förvaltningen på egen hand ta fram de riktlinjer och rutiner som verksamheten behöver, men för de två sista så kan förvaltningen förvänta sig att suicidsamordnare initierar arbetet med att ta fram koncernövergripande rutiner.

1.4 Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde. Planen anger en lista på insatser som ska genomföras av alla förvaltningar och bolag.

- Kultur- och fritidsförvaltningen anser att flera av dessa insatser behöver samordnas, för att både möta förvaltningarnas och bolagens behov av just samordning och även målen i det nationella handlingsprogrammet.
- Insatserna för att identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet behöver utvecklas genom en ökad förståelse för riskgrupper, enligt yttranden ovan.

Beslutet skickas till:

Akten
Kommunstyrelsen

§ 22

SOCN/2023:26

Yttrande över plan för suicidprevention 2023-2027

Beslut

1. Nämnden godkänner yttrandet och överlämnar till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Plan för suicidprevention 2023–2027. Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 1 maj 2023.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Yttrande

Socialnämnden ställer sig positiva till föreslagen remissversion av Plan för suicidprevention 2023-2027 och har inga tillägg. Nämnden anser att planen är tydligt formulerad och grundar sig på en väl genomförd kartläggning. Fördelaktigt är att alla medarbetare i Eskilstuna kommun ska ha en grundläggande kunskap om suicidprevention. Nämnden ställer sig även positiva till att arbetet med suicidprevention planeras följas upp gällande måluppfyllelse med stöd av suicidpreventionssamordnare.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden

Yttrande över plan för suicidprevention 2023-2027

Förslag till beslut

Nämnden godkänner yttrandet och överlämnar till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Plan för suicidprevention 2023–2027. Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 1 maj 2023.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Finansiering

Insatserna som beskrivs i Plan för suicidprevention finansieras inom ram.

Yttrande

Socialnämnden ställer sig positiva till föreslagen remissversion av Plan för suicidprevention 2023-2027 och har inga tillägg. Nämnden anser att planen är tydligt formulerad och grundar sig på en väl genomförd kartläggning. Fördelaktigt är att alla medarbetare i Eskilstuna kommun ska ha en grundläggande kunskap om suicidprevention. Nämnden ställer sig även positiva till att arbetet med suicidprevention planeras följas upp gällande måluppfyllelse med stöd av suicidpreventionsansvariga.

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Elisabeth Kantor
Förvaltningschef

—

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

§ 32

AVN/2023:42

Remiss - Plan för suicidprevention 2023–2027

Beslut

Remissvaret antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Ärendet har remitterats till nämnden för yttrande. Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen senast den 1 maj 2023.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens remissvar

Eskilstuna kommuns övergripande mål med det suicidpreventiva arbetet är att minska antalet suicid. I den nya planen för 2023-2027 finns förslag på konkreta mål och riktlinjer som ska gälla för hela kommunkoncernen. Målen baseras på de nationella strategiska åtgärdsområdena, samt genomförd kartläggning och behovsinventering av suicidpreventivt arbete inom Eskilstuna kommun och de kommunala bolagen.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter kommer ofta i kontakt med individer i riskgrupp för suicid. Nämnden ser positivt på framtagna plan för

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

suicidprevention då den är ambitiös, genomarbetad och har prioriterade insatser för att nå mål.

Nämnden tycker det är bra att planen har en tydlig ansvarsfördelning men den kan tydliggöras ytterligare genom att ange vilka prioriterade insatser som ska genomföras av alla förvaltningar och bolag, av alla verksamheter eller endast av berörda verksamheter.

Nämnden ser att kompetens saknas i verksamhet för att nå målen. Nämnden föreslår därför att samordnare och processteam ges ett större ansvar för att stötta verksamheter i deras behov samt ta fram mallar, stödmaterial och utbildningar, varav en utbildning bör vara MHFA (första hjälpen till psykisk hälsa).

Nämnden ser ett behov av avgränsning när det kommer till hjälp, stöd och stödinsatser till efterlevande, som ingår i prioriterade insatser för att nå mål. Det ligger utanför verksamheternas uppdrag och kompetens

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Arbetsmarknads- och
vuxenutbildningsnämnden

Remiss - Plan för suicidprevention 2023–2027

Förslag till beslut

Remissvaret antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Ärendet har remitterats till nämnden för yttrande. Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen senast den 1 maj 2023.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens remissvar

Eskilstuna kommuns övergripande mål med det suicidpreventiva arbetet är att minska antalet suicid. I den nya planen för 2023-2026 finns förslag på konkreta mål och riktlinjer som ska gälla för hela kommunkoncernen. Målen baseras på de nationella strategiska åtgärdsområdena, samt genomförd kartläggning och behovsinventering av suicidpreventivt arbete inom Eskilstuna kommun och de kommunala bolagen.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter kommer ofta i kontakt med individer i riskgrupp för suicid. Nämnden ser positivt på framtagna plan för suicidprevention då den är ambitiös, genomarbetad och har prioriterade insatser för att nå mål.

Nämnden tycker det är bra att planen har en tydlig ansvarsfördelning men den kan tydliggöras ytterligare genom att ange vilka prioriterade insatser som ska genomföras av alla förvaltningar och bolag, av alla verksamheter eller endast av berörda verksamheter.

Nämnden ser att kompetens saknas i verksamhet för att nå målen. Nämnden föreslår därför att samordnare och processteam ges ett större ansvar för att stötta verksamheter i deras behov samt ta fram mallar, stödmaterial och utbildningar, varav en utbildning bör vara MHFA (första hjälpen till psykisk hälsa).

Nämnden ser ett behov av avgränsning när det kommer till hjälp, stöd och stödinsatser till efterlevande, som ingår i prioriterade insatser för att nå mål. Det ligger utanför verksamheternas uppdrag och kompetens

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Magnus Minh Gustafsson
Förvaltningschef

Sofia Axelsson
HR-chef

§ 39

VON/2023:32

Yttrande över remiss av plan för suicidprevention 2023-2027

Beslut

1. Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Vård- och omsorgsförvaltningen ger i skrivelse, daterad den 27 mars 2023, förslag till beslut.

Ett förslag på plan för suicidprevention KSKF/2022:231 har tagits fram av kommunledningskontoret. Vård- och omsorgsnämndens yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 1 maj 2023.

Yttrande

Planen för suicidprevention har ett helhetsperspektiv på individen och lyfter vikten av förebyggande insatser och samverkan mellan bland annat myndigheter och kommuner. Planen ligger därmed väl i linje med *Framtidens vård och omsorg 2035*, den är även välformulerad och enkel att förstå. Vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom planen med följande synpunkter.

Under avsnittet ”definitioner” beskrivs att planen benämner flickor och pojkar, kvinnor och män men att dessa grupper inte är enhetliga. I plan för jämställdhet KSKF/2017:658 framgår att alla människor i Eskilstuna kommun ska ges förutsättningar att utvecklas utan att hindras av fördomar och stereotypa föreställningar om kön. Det framgår även att koncernövergripande styrdokument ska innehålla ett jämställdhetsperspektiv. För att Plan för suicidprevention ska vara inkluderande och hanteras utifrån ett jämställdhetsperspektiv är det av vikt att lyfta grupper utöver de könsnormativa samt beskriva varför planen enbart benämner flickor och pojkar, kvinnor och män.

I plan för suicidprevention framgår att det övergripande målet i Eskilstuna kommun är att minska antalet suicid. Målet bör konkretiseras genom att beskriva vad som menas med att minska antalet suicid. Ett alternativ är att Eskilstuna kommun ska ha en nollvision för suicid.

Med hänvisning till definitionen av en plan ska den innehålla konkreta mål. Det fjärde målet ”Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde”, kan tolkas som en övergripande beskrivning av vad hela arbetet med planen för suicidprevention ska innebära. För att vara i enlighet med definitionen av en plan kan förslagsvis fjärde målet antingen konkretiseras alternativt integreras under de olika beskrivande avsnitten i planen.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Under de prioriterade insatserna i mål 1 och 2 beskrivs att samordnare och processteam för kommunens suicidpreventiva arbete ges i uppdrag att samordna de prioriterade insatserna. För att göra planen tydlig bör det förtydligas vad som menas med detta. Om det gäller ett kommunövergripande arbete, kan det förslagsvis vara av värde att beskriva det i ett eget avsnitt i planen och inte under målen.

I det avslutande avsnittet ”avgränsningar” beskrivs att planen avser suicidprevention och omfattar inte specifika behandlingsinsatser gällande förebyggande och behandling av psykisk ohälsa. Med anledning av att psykisk ohälsa är den enskilt största riskfaktorn för suicid bör det förebyggande arbetet för suicid också inkludera att förebygga psykisk ohälsa. Om kommunens verksamheter arbetar för att förebygga psykisk ohälsa, är möjligheten även stor att förebygga suicid.

Mobbning är en faktor som skadar självkänslan och som kan leda till långvarig psykisk ohälsa. Varje dag är det mellan 50 och 60 tusen barn i Sverige som går till skolan med en klump i magen. Ett femtiotal ungdomar tar livet av sig varje år på grund av mobbning. Det kan även röra sig om cirka hundra personer som tar sina liv om året på grund av arbetsplatsmobbning. Planen för suicidprevention lyfter vikten av tidiga och förebyggande hälsofrämjande insatser. Med anledning av att mobbning kan vara en stor bidragande faktor till att barn, unga och vuxna begår suicid är det av stor vikt att plan för suicidprevention lyfter detta som en särskild riskfaktor.

Förslag till beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Majo Brostedt (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Vård- och
omsorgsnämnden

Yttrande - Remiss av plan för suicidprevention

Förslag till beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Ett förslag på plan för suicidprevention KSKF/2022:231 har tagits fram av kommunledningskontoret. Vård- och omsorgsnämndens yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 1 maj 2023.

Innehåll i Plan för suicidprevention

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs en nationell och lokal nulägesbeskrivning. I Eskilstuna kommun är det i genomsnitt 17 personer per år som tar sitt liv. Den nationella statistiken visar att suicidtal minskar i den totala befolkningen i Sverige men att de tenderar att öka bland unga personer. Trots detta är det ändå cirka 4 personer i Sverige som varje dag tar sina liv. Forskning visar på att det går att förebygga suicid.

Plan för suicidprevention innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

Under målen beskrivs prioriterade insatser för att nå varje mål.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också definitioner, suicidprevention, risk- och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer samt vara tidsbegränsad. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Yttrande

Planen för suicidprevention har ett helhetsperspektiv på individen och lyfter vikten av förebyggande insatser och samverkan mellan bland annat myndigheter och kommuner. Planen ligger därmed väl i linje med *Framtidens vård och omsorg 2035*, den är även välformulerad och enkel att förstå. Vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom planen med följande synpunkter.

Under avsnittet ”definitioner” beskrivs att planen benämner flickor och pojkar, kvinnor och män men att dessa grupper inte är enhetliga. I plan för jämställdhet KSKF/2017:658 framgår att alla människor i Eskilstuna kommun ska ges förutsättningar att utvecklas utan att hindras av fördomar och stereotypa föreställningar om kön. Det framgår även att koncernövergripande styrdokument ska innehålla ett jämställdhetsperspektiv. För att Plan för suicidprevention ska vara inkluderande och hanteras utifrån ett jämställdhetsperspektiv är det av vikt att lyfta grupper utöver de könsnormativa samt beskriva varför planen enbart benämner flickor och pojkar, kvinnor och män.

I plan för suicidprevention framgår att det övergripande målet i Eskilstuna kommun är att minska antalet suicid. Målet bör konkretiseras genom att beskriva vad som menas med att minska antalet suicid. Ett alternativ är att Eskilstuna kommun ska ha en nollvision för suicid.

Med hänvisning till definitionen av en plan ska den innehålla konkreta mål. Det fjärde målet ”Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde”, kan tolkas som en övergripande beskrivning av vad hela arbetet med planen för suicidprevention ska innebära. För att vara i enlighet med definitionen av en plan kan förslagsvis fjärde målet antingen konkretiseras alternativt integreras under de olika beskrivande avsnitten i planen.

Under de prioriterade insatserna i mål 1 och 2 beskrivs att samordnare och processteam för kommunens suicidpreventiva arbete ges i uppdrag att samordna de prioriterade insatserna. För att göra planen tydlig bör det förtydligas vad som menas med detta. Om det gäller ett kommunövergripande arbete, kan det förslagsvis vara av värde att beskriva det i ett eget avsnitt i planen och inte under målen.

I det avslutande avsnittet ”avgränsningar” beskrivs att planen avser suicidprevention och omfattar inte specifika behandlingsinsatser gällande förebyggande och behandling av psykisk ohälsa. Med anledning av att psykisk ohälsa är den enskilt största riskfaktorn för suicid bör det förebyggande arbetet för suicid också inkludera att förebygga psykisk ohälsa. Om kommunens verksamheter arbetar för att förebygga psykisk ohälsa, är möjligheten även stor att förebygga suicid.

Mobbning är en faktor som skadar självkänslan och som kan leda till långvarig psykisk ohälsa¹. Varje dag är det mellan 50 och 60 tusen barn i Sverige som går till skolan med en klump i magen. Ett femtiotal ungdomar tar livet av sig varje år på grund av mobbning.² Det kan även röra sig om cirka hundra personer som tar sina liv om året på grund av arbetsplatsmobbning³. Planen för suicidprevention lyfter vikten av tidiga och förebyggande hälsofrämjande insatser. Med anledning av att mobbning kan vara en stor bidragande faktor till att barn, unga och vuxna begår suicid är det av stor vikt att plan för suicidprevention lyfter detta som en särskild riskfaktor.

VÅRD- OCH OMSORGSFÖRVALTNINGEN

Johan Lindström
Förvaltningschef

Åsa Tavemark
Utredningschef

Beslutet skickas till: Kommunstyrelsen.

¹ [Mobbning | Mind](#)

² [Reportage: Mobbningen slutade i självmord - 1177](#)

³ [Så farligt är det med mobbning på arbetsplatser \(suicidezero.se\)](#)

§ 22

FSN/2023:38

Remiss - Plan för suicidprevention (KSKF/2022:231)

Beslut

Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Förslag till remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Förskolenämndens yttrande

Nämnden ser positivt på framtagen plan för suicidprevention. Nämnden delar beskrivningen av att behovet av insatser för att möta den komplexa problematiken som suicidprevention innebär, varierar utifrån verksamhet. Varje verksamhet behöver arbeta utifrån sin verklighet och sina behov.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Förskolenämnden har som arbetsgivare ett ansvar att stärka arbetet med suicidprevention men behöver även säkerställa att kunskap finns hos våra medarbetare i hur man hanterar och bemöter barn och övriga anhöriga som efterlevande. Nämnden ser positivt på att kunskapshöjande insatser är en del av planens prioriterade områden. Kompetenshöjande insatser kommer behöva ske på alla organisatoriska nivåer och över tid för att skapa en grundläggande kunskap. Det kommer även behöva finnas möjlighet att tillgodose sig en fördjupad kunskap för de yrkeskategorier som behöver det.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Förskolenämnden

Förslag till beslut - svar på remiss - Plan för suicidprevention

Förslag till beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Förslag till remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Förskolenämndens yttrande

Nämnden ser positivt på framtagna plan för suicidprevention. Nämnden delar beskrivningen av att behovet av insatser för att möta den komplexa problematiken som suicidprevention innebär, varierar utifrån verksamhet. Varje verksamhet behöver arbeta utifrån sin verklighet och sina behov.

Förskolenämnden har som arbetsgivare ett ansvar att stärka arbetet med suicidprevention men behöver även säkerställa att kunskap finns hos våra medarbetare i hur man hanterar och bemöter barn och övriga anhöriga som efterlevande. Nämnden ser positivt på att kunskapshöjande insatser är en del av planens prioriterade områden. Kompetenshöjande insatser kommer behöva ske på alla organisatoriska nivåer och över tid för att skapa en grundläggande kunskap. Det kommer även behöva finnas möjlighet att tillgodose sig en fördjupad kunskap för de yrkeskategorier som behöver det.

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Ingrid Sköldmo
Förvaltningschef

Tina Persson
Skolchef

—————
Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Grundskolenämnden

Särskild skrivelse - Svar på remiss över plan för suicidprevention

Vid grundskolenämndens sammanträde 2023-04-27 fattades följande beslut:

Beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

GRUNDSKOLENÄMNDEN

Mikael Edlund
Ordförande

Therese Wengland
Sekreterare

§ 34

GSN/2023:126

Svar på remiss över plan för suicidprevention

Beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Förslag till remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionsamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Grundskolenämndens yttrande

Nämnden ser positivt på framtagna plan för suicidprevention. Nämnden delar beskrivningen av att behovet av insatser för att möta den komplexa problematiken som suicidprevention innebär, varierar utifrån verksamhet. Varje verksamhet behöver arbeta utifrån sin verklighet och de utmaningar som finns där.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Grundskolenämnden har som arbetsgivare ett ansvar att stärka arbetet med suicidprevention men behöver även säkerställa att kunskap finns hos våra medarbetare i hur man hanterar och bemöter elever och övriga anhöriga som efterlevande. Nämnden har även ett ansvar för de elever som befinner sig i våra verksamheter. Att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn- och unga är av största vikt och något som ingår i elevhälsans uppdrag.

Nämnden ser positivt på att kunskapshöjande insatser är en del av planens prioriterade områden. Kompetenshöjande insatser kommer behöva ske på alla organisatoriska nivåer och över tid för att skapa en grundläggande kunskap. Det kommer även behöva finnas möjlighet att tillgodose sig en fördjupad kunskap för de yrkeskategorier som behöver det.

Elevhälsan ska i första hand arbeta förebyggande och hälsofrämjande men möter ibland elever med behov som kräver större behandlande insatser. Det finns behov av en förstärkt samverkan mellan olika instanser för att skapa en sammanhållen vård och ett sammanhållet stöd utifrån den enskilda elevens behov. Grundskolenämnden efterfrågar därför att planen tydliggör och förstärker skrivningar kring vikten av en välfungerande samverkan och insatser som förstärker och utvecklar samverkan med aktörer även utanför kommunens verksamheter.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Grundskolenämnden

Förslag till beslut - svar på remiss - Plan för suicidprevention

Förslag till beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Förslag till remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Grundskolenämndens yttrande

Nämnden ser positivt på framtagna plan för suicidprevention. Nämnden delar beskrivningen av att behovet av insatser för att möta den komplexa problematiken som suicidprevention innebär, varierar utifrån verksamhet. Varje verksamhet behöver arbeta utifrån sin verklighet och de utmaningar som finns där.

Grundskolenämnden har som arbetsgivare ett ansvar att stärka arbetet med suicidprevention men behöver även säkerställa att kunskap finns hos våra medarbetare i hur man hanterar och bemöter elever och övriga anhöriga som efterlevande. Nämnden har även ett ansvar för de elever som befinner sig i våra verksamheter. Att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn- och unga är av största vikt och något som ingår i elevhälsans uppdrag.

Nämnden ser positivt på att kunskapshöjande insatser är en del av planens prioriterade områden. Kompetenshöjande insatser kommer behöva ske på alla organisatoriska nivåer och över tid för att skapa en grundläggande kunskap. Det kommer även behöva finnas möjlighet att tillgodose sig en fördjupad kunskap för de yrkeskategorier som behöver det.

Elevhälsan ska i första hand arbeta förebyggande och hälsofrämjande men möter ibland elever med behov som kräver större behandlande insatser. Det finns behov av en förstärkt samverkan mellan olika instanser för att skapa en sammanhållen vård och ett sammanhållet stöd utifrån den enskilda elevens behov. Grundskolenämnden efterfrågar därför att planen tydliggör och förstärker skrivningar kring vikten av en välfungerande samverkan och insatser som förstärker och utvecklar samverkan med aktörer även utanför kommunens verksamheter.

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Ingrid Sköldmo
Förvaltningschef

Susanne Englund
Skolchef

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

§ 28

SEN/2023:18

Yttrande över remiss - Plan för suicidprevention

Beslut

1. Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Serviceförvaltningen ger i skrivelse, daterad den 15 mars 2023, förslag till beslut.

Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen via LEX och på papper senast den 1 maj 2023.

Servicenämndens yttrande

Servicenämnden har deltagit i nulägesbeskrivning och behovsanalys samt också tagit del av förslaget till Plan för suicidprevention och ställer sig bakom förslaget.

Vill dock skicka med ett perspektiv som inte riktigt framgår av planen med nuvarande skrivningar och det gäller anhöriga till personer som överlever suicidförsök? Det är en grupp som ofta lever med en varierande grad av oro för upprepade suicidförsök. De behöver erbjudas stöd då deras liv kan påverkas i hög grad. Gäller särskilt de barn/ungdomar som har en förälder som har överlevt suicidförsök.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Efterlevande till suicid beskrivs bland annat som riskgrupp och det lyfts även hur det är viktigt med stödinsatser och bemötande för dessa men de anhöriga till överlevande kanske också bör inkluderas i någon form i planen.

Förslag till beslut

1. Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Jari Puustinen (M) och Björn Larsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			
------------------	--	--	--

Utdragsbestyrkande

Servicenämnden

Yttrande över remiss - Plan för suicidprevention

Förslag till beslut

1. Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen via LEX och på papper senast den 1 maj 2023.

Servicenämndens yttrande

Servicenämnden har deltagit i nulägesbeskrivning och behovsanalys samt också tagit del av förslaget till Plan för suicidprevention och ställer sig bakom förslaget.

Vill dock skicka med ett perspektiv som inte riktigt framgår av planen med nuvarande skrivningar och det gäller anhöriga till personer som överlever suicidförsök? Det är en grupp som ofta lever med en varierande grad av oro för upprepade suicidförsök. De behöver erbjudas stöd då deras liv kan påverkas i hög grad. Gäller särskilt de barn/ungdomar som har en förälder som har överlevt suicidförsök.

Efterlevande till suicid beskrivs bland annat som riskgrupp och det lyfts även hur det är viktigt med stödinsatser och bemötande för dessa men de anhöriga till överlevande kanske också bör inkluderas i någon form i planen.

SERVICEFÖRVALTNINGEN

Jörgen Axelsson
förvaltningschef

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Akten

§ 10 Remiss Plan för suicidprevention 2023-2027
Dnr 2023:023

Styrelsen beslutade

att godkänna yttrandet, samt

att överlämna yttrandet till Eskilstuna kommun.

Ärendebeskrivning

Förslag till Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Finansiering

Insatserna som beskrivs i Plan för suicidprevention finansieras inom ram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Suicid är ett folkhälsoproblem som förutom förlust av människoliv innebär ett omfattande lidande för den som tar sitt liv, liksom för närstående och andra berörda. Suicid representerar inte bara en individuell tragedi utan är också en förlust för samhället.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Styrelsen instämmer till de medskick som bolagen har gjort i sina remissvar. Eskilstuna Logistik och Etablering har valt att inte svara på remissen.

—

Styrelsen för Eskilstuna Kommunföretag AB

Missiv – Remissvar suicidprevention 2023-2027

Styrelsen för Eskilstuna Kommunföretag AB föreslås besluta

att godkänna yttrandet, samt

att överlämna yttrandet till Eskilstuna kommun.

Ärendebeskrivning

Förslag till Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Finansiering

Insatserna som beskrivs i Plan för suicidprevention finansieras inom ram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Suicid är ett folkhälsoproblem som förutom förlust av människoliv innebär ett omfattande lidande för den som tar sitt liv, liksom för närstående och andra berörda. Suicid representerar inte bara en individuell tragedi utan är också en förlust för samhället.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Styrelsen instämmer till de medskick som bolagen har gjort i sina remissvar nedan. Eskilstuna Logistik och Etablering har valt att inte svara på remissen.

Yttrande från Eskilstuna Kommunfastigheter AB

Styrelsen för Eskilstuna Kommunfastigheter beslutade

att godkänna Kfast yttrande på remiss gällande Förslag till Plan för suicidprevention
samt att skicka beslutet till Eskilstuna kommunföretag för vidare hantering

Kfast yttrande

Kfast ställer sig positiv till Plan för suicidprevention 2023–2027.

Det är en del statistik i planen som därför kan upplevas som inaktuell över tid (statistik från 2021 med plan för 2023–2027). Men å andra sidan visar siffrorna på varför frågan är så viktig för folkhälsan och varför planen behövs.

Kfast anser att Eskilstuna kommunkoncern tar ett långsiktigt och strukturerat samhällsansvar för folkhälsan, med en direkt koppling till Agenda 2030 och flera av de globala hållbarhetsmålen.

Yttrande från Eskilstuna Energi och Miljö AB

Styrelsen för Eskilstuna Energi och Miljö beslutade

att instämma i den föreslagna Plan för suicidprevention samt
att skicka svaret till Eskilstuna Kommunföretag AB för vidare behandling.

Ärendebeskrivning

Ett arbete som stöder Eskilstuna kommunkoncerns mål att minska antalet suicid genom strukturerat arbetssätt är något som främst berör personalgruppen inom ESEM. Personal finns i ESEM som har att arbeta gentemot både Eskilstuna Kommun och Strängnäs Kommun. Vi kan inte se att det finns någon motsättning gentemot Strängnäs kommun i den plan som föreslagits av Eskilstuna kommun.

Redan idag bedrivs det här arbetet inom ESEM tillsammans med Eskilstuna Kommun och det kommer att fortsätta. Det handlar främst om att ESEMs medarbetare har en grundläggande kunskap om suicidprevention samt att det finns relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete. Det är för oss också viktigt att frågorna beaktas inte bara i mötet med den ordinarie personalen utan att den också finns med vid mötet med feriearbetare, praktikanter och andra som mer tillfälligt arbetar i vår verksamhet.

Styrelsen föreslås instämma i den föreslagna Plan mot suicidprevention.

Yttrande från Destination Eskilstuna AB

Styrelsen för Destination Eskilstuna beslutade

att ställa sig bakom förslaget till Plan för suicidprevention utan ytterligare synpunkter, samt

att överlämna ärendet till Eskilstuna Kommunföretag för vidare hantering.

Eskilstuna Logistik och Etablering AB

Ordförande och VD har i samråd enligt fastställd rutin för remisshantering tagit beslut om att ELE avstår från att svara på remissen då de ej ingår i bolagets uppdrag och prioriterade områden.

Eskilstuna Kommunföretag AB

Tommy Malm

§ 33

GN/2023:21

Svar på remiss - Plan för suicidprevention

Beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Förslag till remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionsamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Gymnasienämndens yttrande

Nämnden ser positivt på framtagen plan för suicidprevention. Nämnden delar beskrivningen av att behovet av insatser för att möta den komplexa problematiken som suicidprevention innebär, varierar utifrån verksamhet. Varje verksamhet behöver arbeta utifrån sin verklighet.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Gymnasienämnden har som arbetsgivare ett ansvar att stärka arbetet med suicidprevention men behöver även säkerställa att kunskap finns hos våra medarbetare i hur man hanterar och bemöter elever och övriga anhöriga som efterlevande. Nämnden har även ett ansvar för de elever som befinner sig i våra verksamheter. Att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn- och unga är av största vikt och något som ingår i elevhälsans uppdrag.

Nämnden ser positivt på att kunskapshöjande insatser är en del av planens prioriterade områden. Kompetenshöjande insatser kommer behöva ske på alla organisatoriska nivåer och över tid för att skapa en grundläggande kunskap. Det kommer även behöva finnas möjlighet att tillgodose sig en fördjupad kunskap för de yrkeskategorier som behöver det.

Elevhälsan ska i första hand arbeta förebyggande och hälsofrämjande men möter ibland elever med behov som kräver större behandlande insatser. Det finns behov av en förstärkt samverkan mellan skolan, BUP och psykiatri för att skapa en sammanhållen vård och ett sammanhållet stöd utifrån den enskilda elevens behov. Gymnasienämnden efterfrågar därför att planen tydliggör och förstärker skrivningar kring vikten av en välfungerande samverkan och insatser som förstärker och utvecklar samverkan med aktörer även utanför kommunens verksamheter.

Yrkande

Muhammed Tahsin (M), Viggo Hansen (S), Lisa Martinius Nilsson (M) Jan Svensson (L) och Bosse Jonsson (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Gymnasienämnden

Förslag till beslut - svar på remiss - Plan för suicidprevention

Förslag till beslut

1. Yttrandet antas och översänds till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Förslag till remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Gymnasienämndens yttrande

Nämnden ser positivt på framtagna plan för suicidprevention. Nämnden delar beskrivningen av att behovet av insatser för att möta den komplexa problematiken som suicidprevention innebär, varierar utifrån verksamhet. Varje verksamhet behöver arbeta utifrån sin verklighet.

Gymnasienämnden har som arbetsgivare ett ansvar att stärka arbetet med suicidprevention men behöver även säkerställa att kunskap finns hos våra medarbetare i hur man hanterar och bemöter elever och övriga anhöriga som efterlevande. Nämnden har även ett ansvar för de elever som befinner sig i våra verksamheter. Att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn- och unga är av största vikt och något som ingår i elevhälsans uppdrag.

Nämnden ser positivt på att kunskapshöjande insatser är en del av planens prioriterade områden. Kompetenshöjande insatser kommer behöva ske på alla organisatoriska nivåer och över tid för att skapa en grundläggande kunskap. Det kommer även behöva finnas möjlighet att tillgodose sig en fördjupad kunskap för de yrkeskategorier som behöver det.

Elevhälsan ska i första hand arbeta förebyggande och hälsofrämjande men möter ibland elever med behov som kräver större behandlande insatser. Det finns behov av en förstärkt samverkan mellan skolan, BUP och psykiatri för att skapa en sammanhållen vård och ett sammanhållet stöd utifrån den enskilda elevens behov. Gymnasienämnden efterfrågar därför att planen tydliggör och förstärker skrivningar kring vikten av en välfungerande samverkan och insatser som förstärker och utvecklar samverkan med aktörer även utanför kommunens verksamheter.

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Ingrid Sköldmo
Förvaltningschef

Monica Widelund
Skolchef

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämndens yttrande på remiss från kommunstyrelsen - Plan för suicidprevention (KSKF/2022:231)

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Plan för suicidprevention har remitterats till berörda nämnder och styrelser med sista svarsdag den 1 maj 2023.

Förslag till Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Stadsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande

Planen uppfattas tydlig genom att den bland annat innehåller bakgrund, nuläge och beskrivning av olika nivåer av suicidprevention. Omfattningen av dessa i planen ger en god överblick och förklaring till varför ett arbete behövs kring suicidprevention.

I avsnittet gällande mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention bör dock vissa justeringar och förtydliganden göras.

1.1

En av de prioriterade insatserna är *Utbilda om bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid*. Det är viktigt, men frågan är om det är relevant i alla verksamheter och för alla medarbetare. Detta bör kanske huvudsakligen vara i fokus för de yrkesgrupper som har en större sannolikhet att möta anhöriga och efterlevande.

1.3

Prioriterade insatser är att *ta fram anpassade riktlinjer och rutiner vid risk för suicid, suicidförsök och suicid för respektive verksamhet*. Samt att *säkerställa att det finns verksamhetsanpassade riktlinjer för hjälp och stöd till efterlevande*. Här är frågan om det är relevant att verksamheterna tar fram egna rutiner och riktlinjer. Här kan sannolikt ett koncerngemensamt material på ”grundnivå” vara ett fullgott alternativ, och i stället möjliggöra för de verksamheter där behov finns att utöka eller ta fram eget material.

1.4

Den prioriterade insatsen *Identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet* bör förtydligas. Skrivningen bör avse riskgrupper verksamheten har kontakt med och gälla i de fall det är verksamhet med mycket kontakt med invånarna. Om det är verksamhet med mycket kontakt med invånare behöver en bedömning göras om fortsatt arbete med att identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer ska göras.

Inom målområdet framgår också att stödinsatser till efterlevande är prioriterat. Detta bör göras med en koncerngemensam metod (om inte specifika verksamhetsanpassningar krävs).

I avsnittet *ansvarsfördelning* framgår att uppföljning ska göras och att ansvaret för detta ligger på chefer på alla nivåer. Stöd i hur uppföljningen ska gå till är önskvärt men behöver anpassas till vilket underlag som tas fram lokalt och vilket stöd som tas fram centralt (för Stadsbyggnadsnämndens verksamheter efterfrågas i huvudsak koncerngemensamt material).

I avsnittet *ansvarsfördelning* framgår även att *I syfte att effektivisera arbetet med suicidprevention ska varje förvaltning och bolag utse nyckelpersoner som har till uppgift att driva på arbetet med suicidprevention och tillsammans med suicidpreventionssamordnare söka samordningsvinster.* Denna formulering bör förändras och istället belysa att nyckelpersoner kan utses beroende på uppdrag och behov i aktuell verksamhet.

Trots önskemål om koncerngemensamt material och stöd så finns det delar som behöver utföras av nämndens verksamheter. Planen ska omsättas i aktiviteter och får därför en hantering likvärdig planeringsårshjulet. Detta innebär att det kan vara lämpligt att planen belyses i kommande årsplan för att minska mängden styr signaler från olika håll.

Finansiering

Riktlinjen bedöms inte påverka stadsbyggnadsnämndens budgetram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Marianne Hagman
Förvaltningschef

§ 18

TSN/2023:13

Remiss från kommunstyrelsen - Plan för suicidprevention

Beslut

1. Torshälla stads nämnd godkänner förvaltningens förslag till yttrande över Plan för suicidprevention och överlämnar yttrandet till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Plan för suicidprevention har remitterats till berörda nämnder, styrelser, råd och beredningar med sista svarsdag den 1 maj 2023.

Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Det nationella handlingsprogrammet som riksdagen antog 2008 syftar till att minska antalet suicid. För att handlingsprogrammet ska bli verklighet krävs att kommuner och regioner skapar insatser som möter de strategiska åtgärdsområdena som programmet innehåller. Det kommunala suicidpreventiva arbetet kräver en ändamålsenlig handlingsplan för dessa insatser.

Planen för suicidprevention är viktig för att samla kommunens insatser för att minska antalet suicid. Suicid går att förebygga, att det går att rädda liv genom att agera innan situationen blir akut och därför är det positivt att Eskilstuna nu antar en plan för det suicidpreventiva arbetet inom kommunen.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Torshälla stads nämnds yttrande

Kultur- och fritids- samt stadsbyggnadsförvaltningarna har bidragit med underlag till yttrande. Torshälla stads nämnd ställer sig positiv till att Eskilstuna kommun antar en plan för suicidprevention med syfte att minska antalet suicid i Eskilstuna.

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till yttrande

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats. Planen bör säkerställa att den utgör ett effektivt styrdokument för förvaltningarnas och bolagens vidare arbete med handlingsplaner för insatser och rutiner som ska säkerställa planens måluppfyllelse.

- Planen är väl förankrad i en nulägesbeskrivning och en behovsanalys som vid vidare granskning visar på ett omfattande glapp mellan läget som råder inom kommunen idag och de behov som uttrycks för att jobba effektivt med suicidprevention. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen så som den utformats i förslaget, inte i tillräcklig utsträckning täpper till detta glapp och att planen behöver utvecklas vidare för att ge förvaltningar och bolag de förutsättningar som krävs att på bästa sätt möta de mål och insatser som planen adresserar. Eskilstunas förvaltningar och bolag behöver en gemensam kunskapsbas för att möjliggöra rätt suicidpreventiva insatser, och planen behöver utvecklas till att vara just en sådan.
- Planens fyra mål riktar sig både till kommunen som arbetsgivare och kommunen som verksamhet. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att det inte är tydligt i vilket sammanhang som målen ska ses. Planen adresserar behov av riktlinjer och rutiner, och det är rimligt att utgå ifrån att rutiner för en medarbetare som möter en suicidnära person skiljer sig åt, om denna person är en kollega eller en invånare i en verksamhet. Därför behöver planen tydligare visa på att båda situationerna ingår i det suicidpreventiva arbetet, men att rutinen för att hantera det kan skilja sig åt i fråga om ansvar och agerande.
- Nulägesbeskrivningen, behovsanalysen och protokollsutdraget från kommunstyrelsens beslut påvisar vikten av samordning, bland annat för effektivt arbetssätt. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen inte lyfter samordning på motsvarande sätt. I planen handlar samordningen om det arbete som samordnare och processteam förväntas göra, men behovet av samordning för att skapa riktlinjer och rutiner samt strukturerade arbetssätt behöver också möjliggöras. Som exempel kan ges en riskgrupp, så som unga transpersoner. När unga transpersoner identifieras som en riskgrupp, så kan inte förvaltningarna på egen hand skapa insatser för den gruppen, utan måste skapa ett samordnat stöd för att tillsammans möta en utsatt grupp med mångfaldiga behov av stöd och insatser. Individen och gruppen måste möta ett samordnat stöd, och inte olika i olika förvaltningars riktlinjer, rutiner och insatser. Motsvarande gäller så klart de flesta av de riskgrupper som ska identifieras i arbetet med suicidprevention.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

- I en plan för suicidprevention behöver suicidförsök ges samma utrymme som suicid. Händelseanalyser vid suicidförsök kan ge motsvarande lärande som vid suicid och dessutom rädda liv som ännu går att rädda.

Enligt kultur- och fritidsförvaltningens yttrande så har kommunledningskontoret och suicidsamordnaren uttryckt en önskan om utförliga kommentarer under remissförfarandet för att inte bara få synpunkter utan också stöd i att utveckla planen där det behovet finns. Därför är yttrandet också mer uttömmande än vanligt i remissvar.

Både suicid och suicidhandlingar är förknippat med stort lidande, för den suicidnära personen men också för hans omgivning, familj, vänner och bekanta. Vidare kan suicid också ses som en psykologisk olycka där en person i en situation eller under en tid upplever en svåruthärdlig situation, som just då framstår som omöjlig att förändra, och utan annan utväg än döden. Med det synsättet blir suicid och suicidhandlingar en följd av påfrestningar som individen inte för stunden kan bemästra, påfrestningar som leder till självdestruktiva handlingar och död.

Suicid går att förebygga, att det går att rädda liv genom att agera innan situationen blir så akut att den suicidnära personen inte ser några andra vägar än att avsluta sitt lidande, och därmed sitt liv.

Det nationella handlingsprogrammet som riksdagen antog 2008 syftar till att minska antalet suicid. För att handlingsprogrammet ska bli verklighet krävs att kommuner och regioner skapar insatser som möter de strategiska åtgärdsområdena som programmet innehåller. Det kommunala suicidpreventiva arbetet kräver en ändamålsenlig handlingsplan för dessa insatser. Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig därför positiv till att Eskilstuna kommun antar en plan för suicidprevention med syfte att minska antalet suicid i Eskilstuna.

Planen för suicidprevention som tagits fram i Eskilstuna kommun är väl förankrad i en nulägesbeskrivning och behovsanalys. Dessa dokument ingår inte i planen, men har granskats som en del av yttrandet. Nulägesbeskrivningen visar på omfattande behov av utbildningsinsatser för både medarbetare och invånare. Den visar också att det i dagsläget saknas gemensamma och överenskomna rutiner för situationer som aktualiserar suicid, suicidrisker och mötet med suicidnära människor samt att kännedomen om de rutiner som finns för insatser efter suicid och dödsfall är begränsad. Även ansvarsfrågan är otydligt förankrad i förvaltningarna och det saknas rutiner för händelseanalyser vid suicid. Gällande samverkan mellan förvaltningar och bolag, med hälso- och sjukvård, polis, räddningstjänst och ideella organisationer visar kartläggningen att den inte är tillräcklig eller känd. Det går att sammanfatta nulägesbeskrivningen med att det krävs flertalet insatser för att en handlingsplan för suicidprevention ska få önskad verkan.

I behovsanalysen lyfts det fram många förmågor och möjligheter som förvaltningarna skulle kunna bidra med i det gemensamma utvecklingsarbetet och det ges flera olika förslag om hur samverkan skulle kunna förbättras. Det gör att kultur- och

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

fritidsförvaltningen ser goda möjligheter att täppa till det omfattande glapp som nulägesbeskrivningen och behovsinventeringen påvisar. Kultur- och fritidsförvaltningen ser att planen behöver vara det styrdokument som gör den överbryggningen.

Bakgrund

Under rubriken ”Bakgrund” radas de nationella åtgärdsområdena för att minska suicid upp. Dessa åtgärdsområden är klart meningsfulla eftersom planen ska syfta till att möta dem, för att i sin tur minska suicid. Åtgärdsområdena förklaras inte mer än i punktform, vilket kultur- och fritidsförvaltningen anser är en brist. För att planen ska ge förvaltningar och bolag förutsättningar att prioritera rätt insatser för att nå målen i planen, så bedömer kultur- och fritidsförvaltningen att dessa åtgärdsområden behöver ges mer utrymme och mer innehåll.

Samtidigt uppfattar kultur- och fritidsförvaltningen att bilden över Folkhälsomyndighetens samordningsuppdrag inte ger planen något vidare innehåll så länge figuren står okommenterad. Hur den samordningen påverkar arbetet för suicidprevention och hur samordningen stödjer en plan på kommunal nivå behöver läggas till för att bilden ska tillföra planen något. Alternativt kan bilden tas bort, om Folkhälsomyndighetens samordningsuppdrag inte påverkar en plan på kommunal nivå i särskilt stor utsträckning.

Nationell och lokal lägesbeskrivning

Under rubriken ”Nationell och lokal lägesbeskrivning” anger planen statistik över suicid, i Sverige och i Eskilstuna. Att få en bild av hur angeläget det suicidpreventiva arbetet är i Eskilstuna är av stor vikt, och det är viktigt att siffror får bidra till denna angelägenhet. Samtidigt är det utmanande att presentera statistik avseende komplex problematik på enkla och kortfattade sätt, som ger läsaren tillräcklig kunskap. Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att avvägningen som är gjord i presentationen av statistiken, innebär att planen saknar en analys som skulle ge mer tydlighet i varför siffrorna ser ut om de gör och hur komplex problematik kan förstås.

Som exempel på statistik som behöver analys för att bli begriplig är siffrorna om olika gruppers suicidtal. Det kan uppfattas motsägande att planen anger att det lägsta suicidtalet finns i gruppen unga kvinnor, samtidigt som planen anger att det är den näst vanligaste dödsorsaken hos yngre kvinnor. Hur ska egentligen suicidrisken för unga kvinnor förstås? Jo, det är inte motsägelsefullt utan väl belagt att båda förhållandena råder, men påverkas av och behöver förstås i sammanhanget att antalet dödsfall i gruppen unga kvinnor är lågt. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att planen i högre utsträckning behöver finna sätt att redogöra för komplexiteten som försvårar presentationen av statistik, snarare än att försöka förenkla den.

Under samma rubrik så återfinns ett stycke som handlar om medel och metoder för suicid. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att innehållet så som det presenteras, inte tillför något till en kommunövergripande plan för suicidprevention. Tvärtom blir avsnittet helt utan det sammanhang som krävs för att medel och metoder ska ge ändamålsenlig kunskap. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att innehållet i det

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

avsnittet bör flyttas till avsnittet om risk och skyddsfaktorer. Detta eftersom en plan för suicidprevention bör betrakta medel och metoder som riskfaktorer som i sin tur ska påverka olika verksamheters insatser för att nå målet – minska tillgängligheten till medel och metoder för suicid. Vidare anser kultur- och fritidsförvaltningen att innehållet om medel och metoder inte behöver redovisa i detalj vem som använt vad för att avsluta sitt liv. Innehållet bör snarare utgå från kunskap om de livsvillkor som människor lever med och vilka risker i frågan om tillgänglighet till medel och metoder för suicid som därmed blir aktuella att hantera och minska inom olika verksamheter.

Riskgrupper och särskilt utsatta grupper

Det talas om särskilt utsatta grupper på flera ställen i planen. De nationella åtgärdsområdena innehåller ”mindre gynnade grupper” och ”högriskgrupper för suicid”. I statistikavsnittet nationell och lokal lägesbeskrivning anges ålder och kön som viktiga faktorer när statistik över suicidtal presenteras och under risk- och skyddsfaktorer anges riskbeteenden och livsvillkor så som olika psykiska och somatiska sjukdomar. För att planen ska hjälpa förvaltningar och bolag att minska suicid genom att hantera risker och riskgrupper så anser kultur- och fritidsförvaltningen att planen behöver ange vilka dessa högriskgrupper för suicid är. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att ett sådant avsnitt är nödvändigt för att säkerställa att förvaltningarna och bolagen inte missar grupper av barn, unga, vuxna och äldre som behöver identifieras och ges utrymme och insatser.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser särskilt att gruppen barn och unga behöver ges plats i planen, av flera anledningar.

- Enligt Karolinska institutet är suicid den vanligaste dödsorsaken bland unga 15-24 år. Folkhälsomyndigheten anger i sina analyser att det är i gruppen unga och specifikt unga vuxna, som en ökning av suicid fortfarande sker. Det här är angelägen kunskapshöjande information som kultur- och fritidsförvaltningen anser behöver anges i planen.
- Planen behöver också ange att det suicidpreventiva arbetet för barn och unga behöver omfatta det stora antal suicidförsök som unga flickor och pojkar står för varje år. Det är av stor vikt att verksamheter som möter barn och unga har ett suicidpreventivt arbete som också innehåller tydliga rutiner för krishantering för att hantera varje suicidförsök.
- Barn och unga utgör också en högriskgrupp eftersom inte bara deras egna livsvillkor påverkar deras psykiska hälsa och suicidrisk, utan de är också beroende av och påverkas i hög uträkning av sina föräldrars livsvillkor. Barn som efterlevande vid föräldrars suicid är av BRIS definierad som en särskilt utsatt grupp, som alla verksamheter som möter barn och unga kan möta.
- Folkhälsomyndigheten har i sina rapporter konstaterat att unga transpersoner är mer utsatta än andra för både suicidalitet och självskador. Frågan om kön och könsöverskridande identitet och uttryck behöver synliggöras tydligare genom att benämna den extra utsatthet som unga transpersoner upplever. Alla verksamheter som möter barn och unga behöver adressera unga transpersoner som riskgrupp och anta insatser som stärker deras livsvillkor.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention

Under avsnittet ”mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention” så anges fyra mål. Kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar att målen stämmer väl överens med de behov som nulägeskartläggningen och behovsanalysen visar på. Dock kan målen ytterligare förtydligas så att det blir tydligare vad de avser, och hur de ska tas omhand i förvaltningens vidare arbete.

1.1 Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention. Det anges att alla medarbetare ska utbildas i suicidprevention, psykisk ohälsa och bemötande samt i bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid.

- Utbildning är viktigt och för att ett sådant här mål ska mötas behöver också verksamheter, chefer och ledning, förstå att det är prioriterat att alla medarbetare har grundläggande kunskap, och att nyckelpersoner behöver än mer. Det behöver därför också vara tydligt att förvaltningar och bolag förväntas se till att deras medarbetare nås av utbildningsinsatser.
- Det behöver också vara tydligt hur utbildningsinsatserna ska hantera de glapp som nulägesbeskrivningen och behovsanalysen anger, samt hur utbildningsinsatser ska leda till det övergripande målet om minskad suicid.
- Bemötande av anhöriga och närstående är också viktigt efter suicidförsök, vilket bör framgå.
- Insatser för att bryta stigmatiseringen finns med i målområde 1.2, med fokus på allmänheten. Eftersom stigmatiseringen också drabbar medarbetare inom kommunen så behöver insatser för att minska stigmatiseringen också finnas med som insats under målområde 1.1 som riktar sig till medarbetare.

1.2 Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun. Det anges att syftet med ökad kunskap är både att stärka skyddsfaktorer och att minska stigmatisering hos allmänheten.

- Kultur- och fritidsförvaltningen vill påminna om att barn, unga, vuxna och äldre i Eskilstuna inte är en grupp och att information och utbildningsinsatser behöver anpassas efter olika behov och där särskilt utsatta grupper också behöver synliggöras.
- Här finns ett stavfel av ”psykisk” ohälsa som bör korrigeras.

1.3 Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete. Planen anger att förvaltningar och bolag ska ha relevanta riktlinjer och rutiner, och att de ska vara anpassade efter olika verksamheters behov.

- Det tydliggörs att händelseanalyser ska göras efter suicid. Här menar kultur- och fritidsförvaltningen att det även ska göras vid suicidförsök, eftersom den som tidigare gjort ett suicidförsök är extra utsatt för risken för suicid.
- Kultur- och fritidsförvaltningen menar också att det alltid ska genomföras en barnkonsekvensanalys i dessa händelseanalyser för suicid och suicidförsök, så att barn och unga ges särskilt utrymme och insatser för att förhindra vidare ökad risk för suicid, suicidförsök eller suicidhandlingar.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

- Det framgår vidare att det är fyra prioriterade insatser som ska genomföras, där kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar att de två första riktar sig till kommunen som verksamhet och att de två sista riktar sig till kommunen som arbetsgivare. I de två senare ska dessutom riktlinjerna vara koncernövergripande. Här är det kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen tydligare behöver särskilja dessa insatser. Kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar skrivningarna som att för de två första insatserna förväntas förvaltningen på egen hand ta fram de riktlinjer och rutiner som verksamheten behöver, men för de två sista så kan förvaltningen förvänta sig att suicidsamordnare initierar arbetet med att ta fram koncernövergripande rutiner.

1.4 Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde. Planen anger en lista på insatser som ska genomföras av alla förvaltningar och bolag.

- Kultur- och fritidsförvaltningen anser att flera av dessa insatser behöver samordnas, för att både möta förvaltningarnas och bolagens behov av just samordning och även målen i det nationella handlingsprogrammet.
- Insatserna för att identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet behöver utvecklas genom en ökad förståelse för riskgrupper, enligt yttranden ovan.

Stadsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande

Planen uppfattas tydlig genom att den bland annat innehåller bakgrund, nuläge och beskrivning av olika nivåer av suicidprevention. Omfattningen av dessa i planen ger en god överblick och förklaring till varför ett arbete behövs kring suicidprevention.

I avsnittet gällande mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention bör dock vissa justeringar och förtydliganden göras.

1.1

En av de prioriterade insatserna är *Utbilda om bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid*. Det är viktigt, men frågan är om det är relevant i alla verksamheter och för alla medarbetare. Detta bör kanske huvudsakligen vara i fokus för de yrkesgrupper som har en större sannolikhet att möta anhöriga och efterlevande.

1.3

Prioriterade insatser är att *ta fram anpassade riktlinjer och rutiner vid risk för suicid, suicidförsök och suicid för respektive verksamhet*. Samt att *säkerställa att det finns verksamhetsanpassade riktlinjer för hjälp och stöd till efterlevande*. Här är frågan om det är relevant att verksamheterna tar fram egna rutiner och riktlinjer. Här kan sannolikt ett koncerngemensamt material på ”grundnivå” vara ett fullgott alternativ, och i stället möjliggöra för de verksamheter där behov finns att utöka eller ta fram eget material.

1.4

Den prioriterade insatsen *Identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet* bör förtydligas. Skrivningen bör avse riskgrupper verksamheten har kontakt

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

med och gälla i de fall det är verksamhet med mycket kontakt med invånarna. Om det är verksamhet med mycket kontakt med invånare behöver en bedömning göras om fortsatt arbete med att identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer ska göras.

Inom målområdet framgår också att stödinsatser till efterlevande är prioriterat. Detta bör göras med en koncerngemensam metod (om inte specifika verksamhetsanpassningar krävs).

I avsnittet *ansvarsfördelning* framgår att uppföljning ska göras och att ansvaret för detta ligger på chefer på alla nivåer. Stöd i hur uppföljningen ska gå till är önskvärt men behöver anpassas till vilket underlag som tas fram lokalt och vilket stöd som tas fram centralt (för Stadsbyggnadsnämndens verksamheter efterfrågas i huvudsak koncerngemensamt material).

I avsnittet *ansvarsfördelning* framgår även att *I syfte att effektivisera arbetet med suicidprevention ska varje förvaltning och bolag utse nyckelpersoner som har till uppgift att driva på arbetet med suicidprevention och tillsammans med suicidpreventionsamordnare söka samordningsvinster.* Denna formulering bör förändras och i stället belysa att nyckelpersoner kan utses beroende på uppdrag och behov i aktuell verksamhet.

Trots önskemål om koncerngemensamt material och stöd så finns det delar som behöver utföras av nämndens verksamheter. Planen ska omsättas i aktiviteter och får därför en hantering likvärdig planeringsårshjulet. Detta innebär att det kan vara lämpligt att planen belyses i kommande årsplan för att minska mängden styrsignaler från olika håll.

Finansiering

Planen bedöms inte påverka Torshälla stads nämnds budgetram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Yrkande

Lars-Göran Karlsson (S) och Peter Laufer (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Torshälla stads nämnd

Svar på remiss - Plan för suicidprevention

Förslag till beslut

Torshälla stads nämnd godkänner förvaltningens förslag till yttrande över Plan för suicidprevention och överlämnar yttrandet till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Plan för suicidprevention har remitterats till berörda nämnder, styrelser, råd och beredningar med sista svarsdag den 1 maj 2023.

Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Det nationella handlingsprogrammet som riksdagen antog 2008 syftar till att minska antalet suicid. För att handlingsprogrammet ska bli verklighet krävs att kommuner och regioner skapar insatser som möter de strategiska åtgärdsområdena som programmet innehåller. Det kommunala suicidpreventiva arbetet kräver en ändamålsenlig handlingsplan för dessa insatser.

Planen för suicidprevention är viktig för att samla kommunens insatser för att minska antalet suicid. Suicid går att förebygga, att det går att rädda liv genom att agera innan

situationen blir akut och därför är det positivt att Eskilstuna nu antar en plan för det suicidpreventiva arbetet inom kommunen.

Torshälla stads nämnds yttrande

Kultur- och fritids- samt stadsbyggnadsförvaltningarna har bidragit med underlag till yttrande. Torshälla stads nämnd ställer sig positiv till att Eskilstuna kommun antar en plan för suicidprevention med syfte att minska antalet suicid i Eskilstuna.

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till yttrande

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats. Planen bör säkerställa att den utgör ett effektivt styrdokument för förvaltningarnas och bolagens vidare arbete med handlingsplaner för insatser och rutiner som ska säkerställa planens måluppfyllelse.

- Planen är väl förankrad i en nulägesbeskrivning och en behovsanalys som vid vidare granskning visar på ett omfattande glapp mellan läget som råder inom kommunen idag och de behov som uttrycks för att jobba effektivt med suicidprevention. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen så som den utformats i förslaget, inte i tillräcklig utsträckning täpper till detta glapp och att planen behöver utvecklas vidare för att ge förvaltningar och bolag de förutsättningar som krävs att på bästa sätt möta de mål och insatser som planen adresserar. Eskilstunas förvaltningar och bolag behöver en gemensam kunskapsbas för att möjliggöra rätt suicidpreventiva insatser, och planen behöver utvecklas till att vara just en sådan.
- Planens fyra mål riktar sig både till kommunen som arbetsgivare och kommunen som verksamhet. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att det inte är tydligt i vilket sammanhang som målen ska ses. Planen adresserar behov av riktlinjer och rutiner, och det är rimligt att utgå ifrån att rutiner för en medarbetare som möter en suicidnära person skiljer sig åt, om denna person är en kollega eller en invånare i en verksamhet. Därför behöver planen tydligare visa på att båda situationerna ingår i det suicidpreventiva arbetet, men att rutinen för att hantera det kan skilja sig åt i fråga om ansvar och agerande.
- Nulägesbeskrivningen, behovsanalysen och protokollsutdraget från kommunstyrelsens beslut påvisar vikten av samordning, bland annat för effektivt arbetssätt. Det är kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen inte lyfter samordning på motsvarande sätt. I planen handlar samordningen om det arbete som samordnare och processteam förväntas göra, men behovet av samordning för att skapa riktlinjer och rutiner samt strukturerade arbetssätt behöver också möjliggöras. Som exempel kan ges en riskgrupp, så som unga transpersoner. När unga transpersoner identifieras som en riskgrupp, så kan inte förvaltningarna på egen hand skapa insatser för den gruppen, utan måste skapa ett samordnat stöd för att tillsammans möta en utsatt grupp med mångfaldiga behov av stöd och insatser. Individerna och gruppen måste möta ett samordnat stöd, och inte olika i olika förvaltningars riktlinjer, rutiner och insatser. Motsvarande gäller så klart de flesta av de riskgrupper som ska identifieras i arbetet med suicidprevention.

- I en plan för suicidprevention behöver suicidförsök ges samma utrymme som suicid. Händelseanalyser vid suicidförsök kan ge motsvarande lärande som vid suicid och dessutom rädda liv som ännu går att rädda.

Enligt kultur- och fritidsförvaltningens yttrande så har kommunledningskontoret och suicidsamordnaren uttryckt en önskan om utförliga kommentarer under remissförfarandet för att inte bara få synpunkter utan också stöd i att utveckla planen där det behovet finns. Därför är yttrandet också mer uttömmande än vanligt i remissvar.

Både suicid och suicidhandlingar är förknippat med stort lidande, för den suicidnära personen men också för hans omgivning, familj, vänner och bekanta. Vidare kan suicid också ses som en psykologisk olycka där en person i en situation eller under en tid upplever en svåruthärdlig situation, som just då framstår som omöjlig att förändra, och utan annan utväg än döden. Med det synsättet blir suicid och suicidhandlingar en följd av påfrestningar som individen inte för stunden kan bemästra, påfrestningar som leder till självdestruktiva handlingar och död.

Suicid går att förebygga, att det går att rädda liv genom att agera innan situationen blir så akut att den suicidnära personen inte ser några andra vägar än att avsluta sitt lidande, och därmed sitt liv.

Det nationella handlingsprogrammet som riksdagen antog 2008 syftar till att minska antalet suicid. För att handlingsprogrammet ska bli verklighet krävs att kommuner och regioner skapar insatser som möter de strategiska åtgärdsområdena som programmet innehåller. Det kommunala suicidpreventiva arbetet kräver en ändamålsenlig handlingsplan för dessa insatser. Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig därför positiv till att Eskilstuna kommun antar en plan för suicidprevention med syfte att minska antalet suicid i Eskilstuna.

Planen för suicidprevention som tagits fram i Eskilstuna kommun är väl förankrad i en nulägesbeskrivning och behovsanalys. Dessa dokument ingår inte i planen, men har granskats som en del av yttrandet. Nulägesbeskrivningen visar på omfattande behov av utbildningsinsatser för både medarbetare och invånare. Den visar också att det i dagsläget saknas gemensamma och överenskomna rutiner för situationer som aktualiserar suicid, suicidrisker och mötet med suicidnära människor samt att kännedomen om de rutiner som finns för insatser efter suicid och dödsfall är begränsad. Även ansvarsfrågan är otydligt förankrad i förvaltningarna och det saknas rutiner för händelseanalyser vid suicid. Gällande samverkan mellan förvaltningar och bolag, med hälso- och sjukvård, polis, räddningstjänst och ideella organisationer visar kartläggningen att den inte är tillräcklig eller känd. Det går att sammanfatta nulägesbeskrivningen med att det krävs flertalet insatser för att en handlingsplan för suicidprevention ska få önskad verkan.

I behovsanalysen lyfts det fram många förmågor och möjligheter som förvaltningarna skulle kunna bidra med i det gemensamma utvecklingsarbetet och det ges flera olika förslag om hur samverkan skulle kunna förbättras. Det gör att kultur- och fritidsförvaltningen ser goda möjligheter att täppa till det omfattande glapp som nulägesbeskrivningen och behovsinventeringen påvisar. Kultur- och fritidsförvaltningen ser att planen behöver vara det styrdokument som gör den överbyggningen.

Bakgrund

Under rubriken ”Bakgrund” radas de nationella åtgärdsområdena för att minska suicid upp. Dessa åtgärdsområden är klart meningsfulla eftersom planen ska syfta till att möta dem, för att i sin tur minska suicid. Åtgärdsområdena förklaras inte mer än i punktform, vilket kultur- och fritidsförvaltningen anser är en brist. För att planen ska ge förvaltningar och bolag förutsättningar att prioritera rätt insatser för att nå målen i planen, så bedömer kultur- och fritidsförvaltningen att dessa åtgärdsområden behöver ges mer utrymme och mer innehåll.

Samtidigt uppfattar kultur- och fritidsförvaltningen att bilden över Folkhälsomyndighetens samordningsuppdrag inte ger planen något vidare innehåll så länge figuren står okommenterad. Hur den samordningen påverkar arbetet för suicidprevention och hur samordningen stödjer en plan på kommunal nivå behöver läggas till för att bilden ska tillföra planen något. Alternativt kan bilden tas bort, om Folkhälsomyndighetens samordningsuppdrag inte påverkar en plan på kommunal nivå i särskilt stor utsträckning.

Nationell och lokal lägesbeskrivning

Under rubriken ”Nationell och lokal lägesbeskrivning” anger planen statistik över suicid, i Sverige och i Eskilstuna. Att få en bild av hur angeläget det suicidpreventiva arbetet är i Eskilstuna är av stor vikt, och det är viktigt att siffror får bidra till denna angelägenhet. Samtidigt är det utmanande att presentera statistik avseende komplex problematik på enkla och kortfattade sätt, som ger läsaren tillräcklig kunskap. Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att avvägningen som är gjord i presentationen av statistiken, innebär att planen saknar en analys som skulle ge mer tydlighet i varför siffrorna ser ut om de gör och hur komplex problematik kan förstås.

Som exempel på statistik som behöver analys för att bli begriplig är siffrorna om olika gruppers suicidtal. Det kan uppfattas motsägande att planen anger att det lägsta suicidtalet finns i gruppen unga kvinnor, samtidigt som planen anger att det är den näst vanligaste dödsorsaken hos yngre kvinnor. Hur ska egentligen suicidrisken för unga kvinnor förstås? Jo, det är inte motsägelsefullt utan väl belagt att båda förhållandena råder, men påverkas av och behöver förstås i sammanhanget att antalet dödsfall i gruppen unga kvinnor är lågt. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att planen i högre utsträckning behöver finna sätt att redogöra för komplexiteten som försvårar presentationen av statistik, snarare än att försöka förenkla den.

Under samma rubrik så återfinns ett stycke som handlar om medel och metoder för suicid. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att innehållet så som det presenteras, inte tillför något till en kommunövergripande plan för suicidprevention. Tvärtom blir avsnittet helt utan det sammanhang som krävs för att medel och metoder ska ge ändamålsenlig kunskap. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att innehållet i det avsnittet bör flyttas till avsnittet om risk och skyddsfaktorer. Detta eftersom en plan för suicidprevention bör betrakta medel och metoder som riskfaktorer som i sin tur ska påverka olika verksamheters insatser för att nå målet – minska tillgängligheten till medel och metoder för suicid. Vidare anser kultur- och fritidsförvaltningen att innehållet om medel och metoder inte behöver redovisa i detalj vem som använt vad för att avsluta sitt liv. Innehållet bör snarare utgå från kunskap om de livsvillkor som människor lever med och vilka risker i frågan om tillgänglighet till medel och metoder för suicid som därmed blir aktuella att hantera och minska inom olika verksamheter.

Riskgrupper och särskilt utsatta grupper

Det talas om särskilt utsatta grupper på flera ställen i planen. De nationella åtgärdsområdena innehåller ”mindre gynnade grupper” och ”högriskgrupper för suicid”. I statistikavsnittet nationell och lokal lägesbeskrivning anges ålder och kön som viktiga faktorer när statistik över suicidtal presenteras och under risk- och skyddsfaktorer anges riskbeteenden och livsvillkor så som olika psykiska och somatiska sjukdomar. För att planen ska hjälpa förvaltningar och bolag att minska suicid genom att hantera risker och riskgrupper så anser kultur- och fritidsförvaltningen att planen behöver ange vilka dessa högriskgrupper för suicid är. Kultur- och fritidsförvaltningen anser att ett sådant avsnitt är nödvändigt för att säkerställa att förvaltningarna och bolagen inte missar grupper av barn, unga, vuxna och äldre som behöver identifieras och ges utrymme och insatser.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser särskilt att gruppen barn och unga behöver ges plats i planen, av flera anledningar.

- Enligt Karolinska institutet är suicid den vanligaste dödsorsaken bland unga 15-24 år. Folkhälsomyndigheten anger i sina analyser att det är i gruppen unga och specifikt unga vuxna, som en ökning av suicid fortfarande sker. Det här är angelägen kunskapshöjande information som kultur- och fritidsförvaltningen anser behöver anges i planen.
- Planen behöver också ange att det suicidpreventiva arbetet för barn och unga behöver omfatta det stora antal suicidförsök som unga flickor och pojkar står för varje år. Det är av stor vikt att verksamheter som möter barn och unga har ett suicidpreventivt arbete som också innehåller tydliga rutiner för krishantering för att hantera varje suicidförsök.
- Barn och unga utgör också en högriskgrupp eftersom inte bara deras egna livsvillkor påverkar deras psykiska hälsa och suicidrisk, utan de är också beroende av och påverkas i hög uträkning av sina föräldrars livsvillkor. Barn som efterlevande vid föräldrars suicid är av BRIS definierad som en särskilt utsatt grupp, som alla verksamheter som möter barn och unga kan möta.
- Folkhälsomyndigheten har i sina rapporter konstaterat att unga transpersoner är mer utsatta än andra för både suicidalitet och självsador. Frågan om kön och könsöverskridande identitet och uttryck behöver synliggöras tydligare genom att benämna den extra utsatthet som unga transpersoner upplever. Alla verksamheter som möter barn och unga behöver adressera unga transpersoner som riskgrupp och anta insatser som stärker deras livsvillkor.

Mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention

Under avsnittet ”mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention” så anges fyra mål. Kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar att målen stämmer väl överens med de behov som nulägeskartläggningen och behovsanalysen visar på. Dock kan målen ytterligare förtydligas så att det blir tydligare vad de avser, och hur de ska tas omhand i förvaltningens vidare arbete.

1.1 Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention. Det anges att alla medarbetare ska utbildas i suicidprevention, psykisk ohälsa och bemötande samt i bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid.

- Utbildning är viktigt och för att ett sådant här mål ska mötas behöver också verksamheter, chefer och ledning, förstå att det är prioriterat att alla

medarbetare har grundläggande kunskap, och att nyckelpersoner behöver än mer. Det behöver därför också vara tydligt att förvaltningar och bolag förväntas se till att deras medarbetare nås av utbildningsinsatser.

- Det behöver också vara tydligt hur utbildningsinsatserna ska hantera de glapp som nulägesbeskrivningen och behovsanalysen anger, samt hur utbildningsinsatser ska leda till det övergripande målet om minskad suicid.
- Bemötande av anhöriga och närstående är också viktigt efter suicidförsök, vilket bör framgå.
- Insatser för att bryta stigmatiseringen finns med i målområde 1.2, med fokus på allmänheten. Eftersom stigmatiseringen också drabbar medarbetare inom kommunen så behöver insatser för att minska stigmatiseringen också finnas med som insats under målområde 1.1 som riktar sig till medarbetare.

1.2 Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun. Det anges att syftet med ökad kunskap är både att stärka skyddsfaktorer och att minska stigmatisering hos allmänheten.

- Kultur- och fritidsförvaltningen vill påminna om att barn, unga, vuxna och äldre i Eskilstuna inte är en grupp och att information och utbildningsinsatser behöver anpassas efter olika behov och där särskilt utsatta grupper också behöver synliggöras.
- Här finns ett stavfel av ”psykisk” ohälsa som bör korrigeras.

1.3 Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete. Planen anger att förvaltningar och bolag ska ha relevanta riktlinjer och rutiner, och att de ska vara anpassade efter olika verksamheters behov.

- Det tydliggörs att händelseanalyser ska göras efter suicid. Här menar kultur- och fritidsförvaltningen att det även ska göras vid suicidförsök, eftersom den som tidigare gjort ett suicidförsök är extra utsatt för risken för suicid.
- Kultur- och fritidsförvaltningen menar också att det alltid ska genomföras en barnkonsekvensanalys i dessa händelseanalyser för suicid och suicidförsök, så att barn och unga ges särskilt utrymme och insatser för att förhindra vidare ökad risk för suicid, suicidförsök eller suicidhandlingar.
- Det framgår vidare att det är fyra prioriterade insatser som ska genomföras, där kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar att de två första riktar sig till kommunen som verksamhet och att de två sista riktar sig till kommunen som arbetsgivare. I de två senare ska dessutom riktlinjerna vara koncernövergripande. Här är det kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att planen tydligare behöver särskilja dessa insatser. Kultur- och fritidsförvaltningen uppfattar skrivningarna som att för de två första insatserna förväntas förvaltningen på egen hand ta fram de riktlinjer och rutiner som verksamheten behöver, men för de två sista så kan förvaltningen förvänta sig att suicidsamordnare initierar arbetet med att ta fram koncernövergripande rutiner.

1.4 Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde. Planen anger en lista på insatser som ska genomföras av alla förvaltningar och bolag.

- Kultur- och fritidsförvaltningen anser att flera av dessa insatser behöver samordnas, för att både möta förvaltningarnas och bolagens behov av just samordning och även målen i det nationella handlingsprogrammet.

- Insatserna för att identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet behöver utvecklas genom en ökad förståelse för riskgrupper, enligt yttranden ovan.

Stadsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande

Planen uppfattas tydlig genom att den bland annat innehåller bakgrund, nuläge och beskrivning av olika nivåer av suicidprevention. Omfattningen av dessa i planen ger en god överblick och förklaring till varför ett arbete behövs kring suicidprevention.

I avsnittet gällande mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention bör dock vissa justeringar och förtydliganden göras.

1.1

En av de prioriterade insatserna är *Utbilda om bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid*. Det är viktigt, men frågan är om det är relevant i alla verksamheter och för alla medarbetare. Detta bör kanske huvudsakligen vara i fokus för de yrkesgrupper som har en större sannolikhet att möta anhöriga och efterlevande.

1.3

Prioriterade insatser är att *ta fram anpassade riktlinjer och rutiner vid risk för suicid, suicidförsök och suicid för respektive verksamhet*. Samt att *säkerställa att det finns verksamhetsanpassade riktlinjer för hjälp och stöd till efterlevande*. Här är frågan om det är relevant att verksamheterna tar fram egna rutiner och riktlinjer. Här kan sannolikt ett koncerngemensamt material på ”grundnivå” vara ett fullgott alternativ, och i stället möjliggöra för de verksamheter där behov finns att utöka eller ta fram eget material.

1.4

Den prioriterade insatsen *Identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet* bör förtydligas. Skrivningen bör avse riskgrupper verksamheten har kontakt med och gälla i de fall det är verksamhet med mycket kontakt med invånarna. Om det är verksamhet med mycket kontakt med invånare behöver en bedömning göras om fortsatt arbete med att identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer ska göras.

Inom målområdet framgår också att stödinsatser till efterlevande är prioriterat. Detta bör göras med en koncerngemensam metod (om inte specifika verksamhetsanpassningar krävs).

I avsnittet *ansvarsfördelning* framgår att uppföljning ska göras och att ansvaret för detta ligger på chefer på alla nivåer. Stöd i hur uppföljningen ska gå till är önskvärt men behöver anpassas till vilket underlag som tas fram lokalt och vilket stöd som tas fram centralt (för Stadsbyggnadsnämndens verksamheter efterfrågas i huvudsak koncerngemensamt material).

I avsnittet *ansvarsfördelning* framgår även att *I syfte att effektivisera arbetet med suicidprevention ska varje förvaltning och bolag utse nyckelpersoner som har till uppgift att driva på arbetet med suicidprevention och tillsammans med suicidpreventionsansvariga söka samordningsvinster*. Denna formulering bör förändras och i stället belysa att nyckelpersoner kan utses beroende på uppdrag och behov i aktuell verksamhet.

Trots önskemål om koncerngemensamt material och stöd så finns det delar som behöver utföras av nämndens verksamheter. Planen ska omsättas i aktiviteter och får därför en hantering likvärdig planeringsårshjulet. Detta innebär att det kan vara lämpligt att planen belyses i kommande årsplan för att minska mängden styr signaler från olika håll.

Finansiering

Planen bedöms inte påverka Torshälla stads nämnds budgetram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Suzan Östman Bäckman
Samordningschef

STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Marianne Hagman
Förvaltningschef

KULTUR- OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

Ola Bjerding
Förvaltningschef

Beslutet skickas till:
Akten
Kommunstyrelsen

§ 79

SBN/2023:39

Yttrande över plan för suicidprevention

Beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Plan för suicidprevention har remitterats till berörda nämnder och styrelser med sista svarsdag den 1 maj 2023.

Förslag till Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det, av riksdagen antagna, nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbete med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också nationell och lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Ett effektivt arbetssätt innebär att arbetet samordnas på koncernövergripande nivå då komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar vilket gör att suicidprevention kräver en bred ansats.

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Stadsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande

Planen uppfattas tydlig genom att den bland annat innehåller bakgrund, nuläge och beskrivning av olika nivåer av suicidprevention. Omfattningen av dessa i planen ger en god överblick och förklaring till varför ett arbete behövs kring suicidprevention.

I avsnittet gällande mål för Eskilstuna kommuns arbete med suicidprevention bör dock vissa justeringar och förtydliganden göras.

1.1

En av de prioriterade insatserna är *Utbilda om bemötande av anhöriga och efterlevande efter suicid*. Det är viktigt, men frågan är om det är relevant i alla verksamheter och för alla medarbetare. Detta bör kanske huvudsakligen vara i fokus för de yrkesgrupper som har en större sannolikhet att möta anhöriga och efterlevande.

1.3

Prioriterade insatser är att *ta fram anpassade riktlinjer och rutiner vid risk för suicid, suicidförsök och suicid för respektive verksamhet*. Samt att *säkerställa att det finns verksamhetsanpassade riktlinjer för hjälp och stöd till efterlevande*. Här är frågan om det är relevant att verksamheterna tar fram egna rutiner och riktlinjer. Här kan sannolikt ett koncerngemensamt material på ”grundnivå” vara ett fullgott alternativ, och i stället möjliggöra för de verksamheter där behov finns att utöka eller ta fram eget material.

1.4

Den prioriterade insatsen *Identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer inom respektive verksamhet* bör förtydligas. Skrivningen bör avse riskgrupper verksamheten har kontakt med och gälla i de fall det är verksamhet med mycket kontakt med invånarna. Om det är verksamhet med mycket kontakt med invånare behöver en bedömning göras om fortsatt arbete med att identifiera riskgrupper, riskfaktorer och skyddsfaktorer ska göras.

Inom målområdet framgår också att stödinsatser till efterlevande är prioriterat. Detta bör göras med en koncerngemensam metod (om inte specifika verksamhetsanpassningar krävs).

I avsnittet *ansvarsfördelning* framgår att uppföljning ska göras och att ansvaret för detta ligger på chefer på alla nivåer. Stöd i hur uppföljningen ska gå till är önskvärt men behöver anpassas till vilket underlag som tas fram lokalt och vilket stöd som tas fram centralt (för Stadsbyggnadsnämndens verksamheter efterfrågas i huvudsak koncerngemensamt material).

I avsnittet *ansvarsfördelning* framgår även att *I syfte att effektivisera arbetet med suicidprevention ska varje förvaltning och bolag utse nyckelpersoner som har till uppgift att driva på arbetet med suicidprevention och tillsammans med suicidpreventionssamordnare söka samordningsvinster*. Denna formulering bör förändras och istället belysa att nyckelpersoner kan utses beroende på uppdrag och behov i aktuell verksamhet.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Trots önskemål om koncerngemensamt material och stöd så finns det delar som behöver utföras av nämndens verksamheter. Planen ska omsättas i aktiviteter och får därför en hantering likvärdig planeringsårshjulet. Detta innebär att det kan vara lämpligt att planen belyses i kommande årsplan för att minska mängden styrsignaler från olika håll.

Finansiering

Riktlinjen bedöms inte påverka stadsbyggnadsnämndens budgetram.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Suicidprevention är en del av den sociala och ekonomiska dimensionen i hållbar utveckling vilket också förtydligas i flera av delmålen i Agenda 2030. Planen för suicidprevention ska också ses som en viktig grund för att uppnå en jämlik folkhälsa i Eskilstuna.

Yrkande

Sarita Hotti (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

§ 42

MRN/2023:27

Svar på remiss gällande Plan för suicidprevention.

Beslut

Miljö- och räddningstjänstnämnden lämnar följande yttrande med anledning av remissen.

Ärendebeskrivning

Förslag till Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionssamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det av riksdagen antagna nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbetet med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också såväl nationell som lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen senast den 1 maj 2023

Synpunkter på plan för suicidprevention

Miljö- och räddningstjänstförvaltningen möter suicid eller risk för suicid i sina verksamheter under uttryckning vid larm om suicid. Det händer också att hot om suicid framförs vid klagomålsärenden som hamnar hos miljökontoret. Därför är frågorna om suicid och suicidprevention aktuella och viktiga för våra verksamheter.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Det övergripande målet om att minska antalet suicid kan från miljö- och räddningstjänstnämndens sida ses som något begränsat och borde även omfatta att minska antalet suicidförsök.

Planen för suicidprevention är övergripande och generellt beskriven för att möta kommunens alla olika verksamheter. Den kan därför vara svår att använda som ett konkret verktyg och stöd i att bryta ner målen till aktiviteter i respektive verksamhet. Varje verksamhet och förvaltning lämnas att själva börja leta forskning och fakta för att komma igång med det preventiva arbetet. Samordnarnas roll kommer att bli viktig för att skapa den effektivitet och nytta som en bred ansats kan ge. Det blir viktigt att planen följs upp med en riktlinje eller att man på annat sätt beskriver, tydliggör och stöttar förvaltningarna i deras fortsatta arbete med att implementera planen.

I den inledande delen om suicidprevention beskrivs tre nivåer på stöd. De nivåerna skulle kunna användas för att tydliggöra förväntningarna inom de beskrivna målen. De underliggande målen skulle också kunna dela in aktiviteter och insatser utifrån ett utåtriktat perspektiv gällande kommuninvånare och ett inåtriktat mot medarbetare och kollegor.

Även om planen har en avgränsning och inte ska omfatta behandlingsinsatser gällande förebyggande och behandling av psykisk ohälsa behöver det i det fortsatta arbetet tydliggöras hur övergången från förebyggande arbete till behandling av psykisk ohälsa ska gå till.

Yrkande

Geerth Gustavsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och räddningstjänstnämnden

Svar på remiss gällande Plan för suicidprevention.

Miljö- och räddningstjänstnämndens beslut

Miljö- och räddningstjänstnämnden lämnar följande yttrande med anledning av remissen.

Ärendebeskrivning

Förslag till Remissversion av Plan för suicidprevention 2023–2027 har arbetats fram av kommunledningskontoret. Under arbetets gång har suicidpreventionsamordnare tillsammans med representanter från förvaltningar och bolag genomfört en nulägesbeskrivning och en behovsanalys. Dessa utgör tillsammans med det av riksdagen antagna nationella handlingsprogrammet för suicidprevention en grund för den föreslagna planen.

Planen innehåller förslag till målsättning för arbetet med suicidprevention som omfattar hela kommunkoncernen. Det övergripande målet för det suicidpreventiva arbetet i Eskilstuna kommun är att minska antal suicid. Därutöver finns fyra mål;

1. Alla medarbetare i Eskilstuna kommun har en grundläggande kunskap om suicidprevention.
2. Grundläggande kunskap om suicidprevention finns tillgänglig för invånare i Eskilstuna kommun.
3. Alla förvaltningar och bolag har relevanta riktlinjer och rutiner för suicidpreventivt arbete.
4. Alla förvaltningar och bolag arbetar strukturerat med suicidpreventiva insatser utifrån respektive verksamhetsområde.

I förslaget till Plan för suicidprevention beskrivs också såväl nationell som lokal nulägesbeskrivning, definitioner, suicidprevention, risk och skyddsfaktorer, ansvar samt avgränsningar.

Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen senast den 1 maj 2023

Synpunkter på Plan för suicidprevention

Miljö- och räddningstjänstförvaltningen möter suicid eller risk för suicid i sina verksamheter under uttryckning vid larm om suicid. Det händer också att hot om suicid framförs vid klagomålsärenden som hamnar hos miljökontoret. Därför är frågorna om suicid och suicidprevention aktuella och viktiga för våra verksamheter.

Det övergripande målet om att minska antalet suicid kan från miljö- och räddningstjänstnämndens sida ses som något begränsat och borde även omfatta att minska antalet suicidförsök.

Planen för suicidprevention är övergripande och generellt beskriven för att möta kommunens alla olika verksamheter. Den kan därför vara svår att använda som ett konkret verktyg och stöd i att bryta ner målen till aktiviteter i respektive verksamhet. Varje verksamhet och förvaltning lämnas att själva börja leta forskning och fakta för att komma igång med det preventiva arbetet. Samordnarnas roll kommer att bli viktig för att skapa den effektivitet och nytta som en bred ansats kan ge. Det blir viktigt att planen följs upp med en riktlinje eller att man på annat sätt beskriver, tydliggör och stöttar förvaltningarna i deras fortsatta arbete med att implementera planen.

I den inledande delen om suicidprevention beskrivs tre nivåer på stöd. De nivåerna skulle kunna användas för att tydliggöra förväntningarna inom de beskrivna målen. De underliggande målen skulle också kunna dela in aktiviteter och insatser utifrån ett utåtriktat perspektiv gällande kommuninvånare och ett inåtriktat mot medarbetare och kollegor.

Även om planen har en avgränsning och inte ska omfatta behandlingsinsatser gällande förebyggande och behandling av psykisk ohälsa behöver det i det fortsatta arbetet tydliggöras hur övergången från förebyggande arbete till behandling av psykisk ohälsa ska gå till.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen